

Dziękuję Bydgoski

12 stron

Rok VII

ORAZ WYDAWNICTWA: **DZIEŃ POMORSKI - GAZETA MORSKA - DZIEŃ GRUDZIĄDZKI - GAZETA GDAŃSKA
DZIEŃ TCZEWSKI - DZIEŃ KUJAWSKI - GAZETA MOGILEŃSKA** : - : - : - : - : -

Redakcja i Administracja: Bydgoszcz, ul. Marszałka Focha 12. Telefoni 22-18. Konto czekowe P. K. O. 205.102

Szukamy pokrycia

Sejm zakończył pierwszy etap prac nad budżetem Państwa. Budżet został przesłany do Senatu. Jak wiadomo z debaty sejmowej, budżet przewiduje deficyt około 170 milionów złotych.

Jakie mogą być możliwości jego pokrycia?

Generalny referent budżetu w Sejmie, pos. Miedziński, wymienił trzy: 1) redukcja wydatków, 2) zwiększenie wpływów i 3) operacje kredytowe, w szczególności emisja pożyczki. Nie wspominał o możliwości pokrycia go z rezerw skarbowych, ponieważ ewentualność ta może być zastosowana tylko w bardzo wąskim zakresie. Należy z całą otwartością powiedzieć, że skarb państwa nie ma. Wybić sobie zaś stanowczo należy z głowy wszelkie pomysły inflacyjne, na które Polska iść nie może i nie pójdzie!

Pozostają zatem rzeczywiście trzy wyżej wymienione sposoby. Rozważmy każdy z nich z osobna.

Sejmowa komisja budżetowa i obrady plenarne Sejmu jak i cała działalność rządu podkreśla stale i czynnie realizuje zniżanie wysokości wydatków. Wydaje się jednak, że w szeregu działów życia państwowego dalsza zniżka wydatków nie jest możliwa bez narazenia poszczególnych resortów na znaczne redukcje zadań i obowiązków. Tak więc wykluczone jest dalsze obniżanie wydatków na obronę Państwa, na prace naszej dyplomacji, na oświatę. Wykluczona jest dalsza redukcja uposażeń urzędników.

Podkreślić przy tym należy, że Polska była jednym z pierwszych państw, które weszły na drogę redukcji wydatków. Zapewne nie wszystko zostało tu już dokonane. Napewno w gospodarce szeregu instytucji publicznych, które są związane z obciążeniem podatnika, można jeszcze osiągnąć dalsze i nowe oszczędności. Wątpić natomiast można, że wyczerpanie wszystkich tych oszczędności dałoby wyrównanie niedoboru budżetowego.

Czy można liczyć na zwiększenie wpływów? Otóż wszyscy doskonale to czujemy, a rząd podkreślił to po wielokroć, że pod względem zwiększenia obciążeń podatkowych należy zachowywać jaknajwiększą ostrożność i że trzeba starannie je przymierzać do zmienionych warunków sytuacji podatników. Bardzo ciężkie położenie wsi musi zahamować wszelki pęd podatkowy. Tu zatem możliwości są bodaj najbardziej ograniczone.

Pozostaje zatem trzeci sposób: operacje kredytowe czyli emisja pożyczki wewnętrznej. Rozważmy, czy i jakie w tej dziedzinie istnieje moza perspektyw.

Pożyczka wewnętrzna sięga przecież do tej samej kieszeni, z której płynnie coraz cieńsza struga siły podatkowej. Do tej samej kieszeni, z której pomnie grosz urząd podatkowy, samorząd, ubezpieczenia społeczne itd. Ta sama kieszeń przez te obciążenia traci coraz więcej zdolności konsumpcyjnej i inwestycyjnej. Jest zatem wątpliwą rzeczą,

(Ciąg dalszy na str. 2)

Losy dolara zostały przesądzone

Niebywale ożywienie na giełdzie w Nowym Jorku — Dwa miliony akcji sprzedano w ciągu jednego dnia

Waszyngton, 19. 2. (PAT). Rząd Stanów Zjednoczonych zdecydował, że w wyniku orzeczenia sądu najwyższego o klauzuli złota niema potrzeby wydawania żadnych zarządzeń prawnych. W kołach rządowych uważają orzeczenie za całkowite zwycięstwo rządu. Za orzeczeniem głosowało 5 sędziów, przeciw głosowało 4 sędziów.

London, 19. 2. (PAT). Korzystne dla Roosevelta orzeczenie sądu najwyższego w sprawie klauzuli złota, wywołało wielki wzrost cen surowców, akcji kopalń złota i licznych akcji przemysłowych amerykańskich. Na Wallstreet rozegrały się wczoraj sceny, jak za do-

brych czasów z przed 7 lub 8 laty. Około 2 milionów akcji zmieniło posiadaczy.

Również w Londynie na giełdzie nieoficjalnej, panował wielki ruch. Ponieważ wszelkie obawy rewaluacji dolara upadły, dolar obniżył się w stosunku do funta z 4,86 1/4 do 4,88%. Dzienniki angielskie bez wyjątku witają decyzję sądu najwyższego, jako krok, który przyczyni się do stabilizacji ogólnej sytuacji. Niektóre dzienniki wyrażają jednak obawę co do przyszłości, widząc w orzeczeniu sądu najwyższego również pewnego rodzaju przestrożę pod adresem Roosevelta, że dalsza deprecjacja dolara nie będzie na przyszłość przez sąd najwyższy tolerowana.

Przed czwartkowym posiedzeniem Sejmu Porządek dzienny przewiduje załatwienie szeregu projektów ustaw

Warszawa, 19. 2. (Pat). Na porządku dziennym czwartkowego posiedzenia Sejmu znajduje się m. in. sprawozdanie komisji spraw wojsk. o rządowym projekcie ustawy o poborze rekruta na rok 1935. Poza tem poprawki senackie do ustawy o pielęgniarstwie i o chorobach zakaźnych, dalej długi szereg projektów ustaw o charakterze ratyfikacyjnym, uchwalonych ostatnio przez komisję spr. zagr.

W dalszych punktach porządku dziennego znajduje się m. in. sprawa wydania sądom posła Dwiducha oraz pierwsze czytanie rządowych projektów ustaw o opodatkowaniu cukru skrobiowego, o opodatkowaniu kwasu węglowego, nowela do ustawy o biletach skarbowych i pierwsze czytanie kilku projektów ustaw o charakterze ratyfikacyjnym m. in. ratyfikacja układu celnego z Sowietami i umowy towarowej z Rzeszą Niemiecką.

Akcja oszczędnościowa w gospodarce samorządów

Zakaz wydawania pieniędzy na organizacje społeczne niezwiązane z ich działalnością

Tylko subwencje na PW i WF oraz LOPP będą utrzymane

Warszawa, 19. 2. (PAT). Wobec ogólnej akcji oszczędnościowej oraz konieczności redukcji budżetu w samorządach, Ministerstwo Spraw Wewn. poleciło związkom samorządowym jak najznaczniejsze ograniczenie wydatków na organizacje społeczne, nie prowadzące bezpośrednio akcji, związanej z działalnością samorządu. Związki samorządowe, które mają budżet niezrównoważony żadnych subwencji prelimitować nie mogą.

Subwencje na cele wychowania fizycznego i wojskowego oraz na LOPP, powinny być nadal utrzymane z zastrzeżeniem zachowania równowagi budżetowej. Jednorazowe

subwencje na uroczystości, budowę pomników, wydawanie albumów winno być zaniechane.

Bezwzględnie należy zaniechać ściągania organów samorządowych jakiegokolwiek opłat dobrowolnych w formie sprzedaży znaczków na rzecz organizacji społecznych. Władze nadzorcze mają zlecenie skreślenia wszelkich dochodów t. zw. kopytkowego i rogatkowego. Opłaty postojowe mogą być tylko wtedy pobierane, o ile związki samorządowe przeznaczą i urządzają specjalny plac dla postojów.

Min. Floyar-Rajchman zwiedził Targi Przemysłu Brytyjskiego

London, 19. 2. (Pat). Min. Floyar Rajchman i wiceminister Koc wraz z ambasadorem Raczyńskim oraz kilku członkami polskiej delegacji handlowej z dyr. Sokołowskim na czele, zwiedziła wczoraj po południu Targi Przemysłu Brytyjskiego. Gości polskich powitał przy wejściu na targi w imieniu rządu minister dla spraw handlu zagranicznego Colville, w otoczeniu wyższych urzędników tego ministerstwa i członków zarządu targów.

Oprowadzanie gości polskich po targach trwało przeszło 2 godziny, poczem podejmowani byli oni przez zarząd targów herbata.

Ekspedycja filmowa zasypana przez lawinę

Bazylea, 19. 2. (PAT). Niedaleko Pontresiny (w Szwajcarii) lawina zasypana trzech uczestników ekspedycji filmowej. Dwaj z nich ponieśli śmierć, jeden został uratowany.

Skutki huraganu na wybrzeżu

Wypadki w porcie gdyńskim — Spustoszenia na Półwyspie

Podczas panującego onegdaj na wybrzeżu silnego huraganu, gdy siła wiatru dochodziła do 12 stopni w/g skali Beaforta (37 m/sek.) w porcie gdyńskim wydarzyło się kilka nieznacznych, na szczęście wypadków.

Mianowicie na statku „Pollux“ stojącym przy nadbrzeżu duńskim, oraz na ss „Wisła“ stojącym przy nadbrzeżu rumuńskim zerwały się cumy rufowe. Statek „Bertil“ w basenie południowym, oraz statek „Maininki“ cięty na złom w basenie Stoczni Gdyńskiej również zerwały się z cum. We wszystkich tych wypadkach sprawne holowniki portowe na tychmiast wystąpiły z pomocą, przycumowując ponownie statki do nadbrzeży, dzięki czemu nie doszło do żadnych u-

szkodzeń.

Na nadbrzeżu śląskim silna wichura popędziła 6 pustych wagonów, przyczem jeden z nich zatrzymując się na ślepym torze, rozbił zderzak.

Gorsze skutki wiatru dały się odczuć na nadbrzeżu szwedzkim, gdzie podczas kulminacyjnej siły huraganu zerwały się hamulce i ruszyła z miejsca wywrotnica wagonowa firmy „Robur“, uderzając w dźwig nr. 3, który wysadzony został z szyn. Wypadek ten spowodował dotkliwą szkodę.

Znacznie większe szkody wyrządził huragan w Helu, gdzie pędzone z zatoki przez wicher kry lodowe, wyrzucone zostały w porcie helskim na całej długości mola zachodniego, powodując uszko-

dzenia parapetu, pokładu i latarni znajdującej się na końcu mola.

Narzucone zwały lodu są obecnie usuwane, poczem będzie można stwierdzić ostateczny stopień uszkodzeń.

Kilka kutrów rybackich w Helu i Jastarni zerwało się z kotwic, jednakże wypadki te na czas zauważono i kutry ponownie umocowano bez większych uszkodzeń.

W rejonie Chatup podmyte zostały wydmy od strony wielkiego morza. Tylko masywnym umocnieniem wybrzeża zawdzięczać należy, że poza temi nieznacznymi stosunkowo uszkodzeniami, huragan nie wyrządził większych spustoszeń.

Dziś na stronie 6-tej pełna tabela wygranych Loterii Państwowej

(Dokończenie artykułu wstępn. ze str. 1).

czy przy utrzymaniu tych wszystkich obciążeń w dotychczasowej wysokości operacja kredytowa może liczyć na łatwe powodzenie, czy należałoby postawić przed emisją pożyczki śmiało i otwarcie zdjąć z bark obywatela pewną ilość dotychczasowych obciążeń, a zatem podatków na samorząd, wydatków samorządów i wydatków na ubezpieczenia. Oświadczenie p. ministra spraw wewnętrznych, Kościalkowskiego, że ze swej strony wywrze pewny wpływ na zmniejszenie obciążeń, płynących z tytułu danin, opłat i podatków samorządowych — jest wyraźnym krokiem na drodze zmniejszenia obciążeń obywatela.

Jeśli zważymy, że obciążenia samorządowe i ubezpieczeniowe przekraczają miliard złotych, rozumiemy, że tu szukać i znaleźć można metody ulżenia kieszeni obywatela, a przez to stworzyć i materialne i psychiczne warunki dla operacji kredytowej.

Porównując wysokość obciążenia z tytułu długów państwowych na głowę mieszkańca w Polsce i w innych państwach, równie albo i mniej bogatych, niż Polska, przychodzi się do przekonania, że zadłużenie to jest w Polsce znacznie mniejsze i że do tego źródła sięgano stosunkowo rzadko.

Z oświadczeń rządu i z debaty sejmowej wynika, że dla wyrównania budżetu stosować się będzie wszystkie trzy wyżej cytowane sposoby. Wydaje się, że największe efekty dać może omówiona na końcu pożyczka wewnętrzna pod warunkiem zmniejszenia obciążeń istniejących. Oczywiście pożyczka premjowa, połączona z losowaniem, która w tej formie śmiało liczyć mogłaby na powodzenie.

Czy jednak wpływy z pożyczki winny być wyłącznie użyte na pokrycie deficytu budżetowego, — to już inne zagadnienie. Nie lekamy się wypowiedzieć opinii, że zasadniczym warunkiem poprawy trwalszej jest podniesienie siły nabywczej ludności przez zapewnienie jej zatrudnienia, przez zwiększenie rentowności zakładów pracy. Pożyczka wewnętrzna, należycie użyta, może wybitnie ten proces przyspieszyć. Nie powiększając obciążenia podatkowego, a wprowadzając przez przemyślane i celowe inwestycje ożywienie w dziedzinie pracy, zdołamy przesunąć część dochodu społecznego do tych warstw, które są go zupełnie pozbawione, a przez to usunąć poza obręb konsumującego świata. Zwiększamy w ten sposób pojemność rynku wewnętrznego, bez czego nie może być mowy ani o trwalszej i głębszej poprawie, ani o kapitalizacji.

Od wejścia w życie budżetu obecnie uchwalonego w izbach ustawodawczych dzieli nas półtora miesiąca. Jest czas zatem na przemyślenie i rozstrzygnięcie tego zagadnienia. Jest czas do zapoznania opinii publicznej z rolą, jaką ona sama może odegrać w odbudowie gospodarczej — z jednej strony przez współdziałanie w uzyskiwaniu oszczędności na tych odcinkach, gdzie to jest możliwe, z drugiej przez tworzenie kapitału inwestycyjnego drogą pożyczki wewnętrznej.

Morderca młodej dziewczyny sam wymierzył sobie sprawiedliwość

Olkusz, 19. 2. (Pat). Wczoraj wieczorem popełnił samobójstwo, rzucając się pod pociąg Andrzej Kurek, który przed kilkoma dniami zastrzelił swą narzeczoną Gostynównę, poczem sam usiłował odebrać sobie życie wystrzałem z rewolweru.

Ciężko rannego przewieziono do szpitala, który miał w tych dniach opuścić. Dziś Kurek zmylwszy czujność służby zbiegł i rzucił się pod przejeżdżający pociąg, ponosząc śmierć na miejscu.

W Barcelonie połowa mieszkańców choruje na grype

Barcelona, 19. 2. (Pat). Ilość chorych na grype obejmuje od 40 do 45 proc. ludności Barcelony. Grypa ma charakter łagodny, niemniej jednak szereg szkół zostało zamkniętych.

Mer miasta zarządził codzienną przymusową dezynfekcję wszystkich instytucji publicznych. Ponadto zmobilizowano na czas epidemii bezrobotnych, którzy zastępują chorych pracowników.

Gwałtowny atak socjalistów na rząd w Belgji

Zapowiedź strajku generalnego i możliwość dymisji gabinetu

Bruksela, 19. 2. (PAT). W związku z projektem manifestacji socjalistycznej w Brukseli, wyznaczonej na dzień 24 lutego sytuacja wewnętrzna Belgji jest w dalszym ciągu naprężona. Socjaliści domagają się zniesienia zakazu manifestacji, opierając się na tem, że poprzedni rząd zezwolił na nią oraz na to, że zakazanie jej jest sprzeczne z konstytucją. Rząd ze swej strony wysuwa argument, że prasa socjalistyczna doprowadziła robotników do niezwykłego zdeenerwowania, namawiając ich niemal jawnie do rozruchów.

Przywódca socjalistów belgijskich Vendervelde oświadczył na jednym zebrań górniczych, że socjaliści w razie, gdy zakaz manifestacji będzie utrzymany, odpowiedzą strajkiem generalnym. W dniu dzisiejszym parlament belgijski debatował nad interpelacją, złożoną przez socjalistów, domagającą się uchylenia zakazu manifestacji. Obrady par-

lamentu były burzliwe i kilkakrotnie były przerywane.

W pewnej chwili kilkunastu deputowanych socjalistycznych rzuciło się w kierunku ław rządowych z zamiarem pobicia ministra sprawiedliwości, którego obronili woźni. W takim nastroju obrady parlamentu toczyły się do późnego wieczora.

W wypadku, gdyby izba podtrzymała stanowisko rządu, w sprawie projektowanej manifestacji, w najbliższy czwartek odbędzie się w Brukseli nadzwyczajny kongres partii socjalistycznej, który zdecyduje ostatecznie, jakie stanowisko zajmie partja. Najprawdopodobniej socjaliści ogłosiliby strajk generalny, któryby mógł doprowadzić do dymisji rządu. Sytuacja byłaby w tym wypadku bardzo skomplikowana, gdyż według wszelkiego prawdopodobieństwa żadna partja nie mogłaby stworzyć większości rządowej.

Dunikowski wynalazcą „promieni śmierci“

Osoba jego coraz bardziej staje się ośrodkiem sensacji

Paryż, 19. 2. (Pat). „Le Journal“ zamieszcza sprawozdanie z wizyty u Dunikowskiego w San Remi. Sprawozdawca pisma podaje, że Dunikowski nie tylko wynalazł metodę wydobywania złota z ziemi złotonosnej, ale także znajduje się w przededniu ukończenia pracy nad „promieniami śmierci“, które mogłyby zapalać locące w powietrzu samoloty.

Sprawozdawca pisma, obecny był przy małym doświadczeniu, jakie przeprowadził Dunikowski, gdy z odległości kilku metrów zapalił za pomocą swego aparatu nasyconą benzyną zabawkę swej córki. Dunikowski pragnie podarować swój wynalazek Francji o ile nastąpi rewizja jego procesu.

Pożar w gmachu ambasady polskiej w Londynie

Straty są nieznaczne

Londyn, 19. 2. (Pat). Dziś rano w sali balowej na pierwszym piętrze ambasady polskiej wybuchł pożar. Sala ta ostatnio restauruje się. Przyczyna pożaru dotychczas nie została ustalona. Straż ogiowa, która natychmiast przybyła na miejsce, szybko ogień umiejscowiła. Szkody, wyrządzone przez pożar są niewielkie, gdyż meble w salonie nie były jeszcze u-

stawione. Mimo tego pożaru, przyjęcie, jakie w piątek najbliższy wydaje ambasador Ryczyński na cześć ministra przem. i handlu Floyar Rajchmana i podsekretarza stanu min. Koca odbędzie się. W przyjęciu tem weźmie udział również kilku członków rządu brytyjskiego z ministrem handlu Runcimanem na czele.

Trzech dyrektorów banków pod kluczem

Wielka afera w powiecie złoczowskim

(o) Złoczów, 19. 2. (Tel. wł.). Kontrola ksiąg handlowych, przeprowadzona przez organa władz skarbowych w bankach powiatu złoczowskiego (woj. tarnopolskie), ujawniła poważne nadużycia.

W związku z tem aresztowani zostali dyrektor Banku Kredytowego Merkotz, dyrektor Spółdzielczego Banku Kredytowego w Olesku adw. Messinger, dyrektor Włościańskiego Banku Spółdzielczego w Złoczowie Wolfson i urzędnik tego banku Frenklich.

Odnalezienie zagubionych na Północy lotników sowieckich

Gołubiew i towarzysze w ciągu 18 dni blakali się wśród błotnistej tajgi

Moskwa, 19. 2. (Pat). Lotnik Gołubiew, o którym brak było wszelkich wiadomości od dnia 1 lutego został odnaleziony. Przewodniczący komisji, która kierowała poszukiwaniami, otrzymał tę wiadomość dzisiaj rano od naczelnika stacji Idszima, odległej o 40 km od Archangielska. Samolot, jak wynika z depezy musiał przymusowo lądować na błotach.

Gołubiew i 2-ch jego towarzyszy blakali się 18 dni po tajdze, odżywiając się korzonkami roślin i korą drzewną. W samolocie został jeden z pasażerów, co do losu którego panuje niepewność. Lotnik i jego towarzysze znajdują się w stanie zupełnego wyczerpania. Posuwanie się po błotach tajgi i po śniegu ułatwiały im narty, które zrobili sami, używając jako materiału płoży samolotu.

Zupełnie wyczerpanych z głodu lotników spostrzegli leżących na śniegu okoliczny rybak, który przewiózł ich do wsi Idszima. Gołubiew prosi o nadesłanie samolotów i lekarza.

Z Archangielska po otrzymaniu tej wiadomości niezwłocznie wyruszyły sanie motorowe. Na poszukiwanie pasażera, który przostał przy samolocie, wyruszył aeroplan.

Groźny pożar składów zbożowych w Argentynie

Trzy osoby spaliły się żywcem — 31 poparzonych

Rosario, (Argentyna), 19. 2. (PAT). W składach zbożowego towarzystwa eksportowego wybuchł groźny pożar. W pierwszym momencie zachodziła obawa, że ogień przetrzuci się na dworzec centralny kolei argentyńskich. Trzy osoby

spaliły się żywcem, a 31 zostało dotkliwie poparzonych.

Okolo północy udało się ogień opłamać. Straty obliczane są na przeszło milion pesetów.

Przeszło 30 km ponad powierzchnią ziemi

Rekordową wysokość osiągnęła wypuszczona w Rosji radio-sonda

Moskwa, 19. 2. (Pat). Przeszło 2 miesiące temu wypuszczona została radio-sonda systemu prof. Mołczanowa do badań nad stratosferą, zaopatrzona w aparat rejestracyjny. Wznosiłszy się na bardzo znaczną wysokość, radio-sonda zagi-

nęła. Teraz dopiero odnaleziono aparat rejestracyjny radio-sondy i przewieziono go do Moskwy. Aparat wykazywał, że radio-sonda osiągnęła rekordową wysokość 30 i pół km.

Przy cierpieniach hemoroidalnych, objawach obrzęku wątroby, obstrukcji, popękaniach kiszki grubej, owrzodzeniach, parciu na mocz, bólu w krzyżu, ucisku w piersiach, niepokoju serca, zawrotach głowy, stosowanie naturalnej wody gorzkiej Franciszka-Józefa sprawia zawsze przyjemną ulgę, a niekiedy i zupełne wyleczenie. Zał. przez lekarzy.

Polskie rury wodociągowe dla Bułgarii

Wzajemian ulgi turystyczne dla Polaków

(o) Warszawa, 19. 2. (Tel. wł.) Prowadzone są obecnie rozmowy w sprawie dostarczenia do Bułgarii większej partji rur wodociągowych z hut górnośląskich.

Transakcja ma być dokonana na kwotę 2.500.000 zł.

Rozliczenie nastąpiłoby pod postacią kompensacji wzajemian za ulgi turystyczne, podobne do tych, z których turyści polscy korzystają w Jugosławii.

Emblematy polskie na ratuszu drezdeńskim

Przygotowania do uroczystości szopenowskich w stolicy Saksonji

Lipsk, 19. 2. (PAT). Przygotowania do uroczystości szopenowskich w Dreźnie prowadzone są z dużym rozmachem. Dworzec główny i hotel Bellevue, w którym zamieszkają goście polscy oraz ratusz drezdeński przybrane zostaną m. in. w emblematy polskie oraz w barwy Warszawy i Krakowa.

W prasie pojawiają się obszerne wzmianki o programie uroczystości. Wizyta prezydenta Starzyńskiego i gości krakowskich uważana jest w stolicy Saksonji za dalszy etap rozbudowy stosunków polsko-niemieckich.

Katastrofa pociągu towarowego w Rumunji

30 wagonów zważyło się z nasypu

Bukareszt, 19. 2. (Pat). W pobliżu Konstancy wykołcił się pociąg towarowy, złożony z 60 wagonów; 30 wagonów zważyło się z toru i uległo zupełnemu rozbiciu. Wśród obsługi kolejowej jest wielu rannych i trzech zabitych. Straty materialne bardzo znaczne.

Na Dalekim Wschodzie szykuje się sensacja polityczna

Dyktator Chin ma przybyć do stolicy Japonji

Tokio, 19. 2. (PAT). Z kół zbliżonych do ministerstwa spraw zagranicznych informują, iż marszałek Czang-Kaj-Szek przybywa do Tokio celem podjęcia rozmów z premierem Okada, ministrem spraw zagranicznych Hirota i ministrem wojny Hayashi w sprawie porozumienia między Japonją i Chinami.

Czang-Kaj-Szek zamierza zabawić w Tokio 10—12 dni. W rozmowach tych chodzi o ustalenie formy, w jakiej mają być prowadzone rokowania pomiędzy Nankinem a Tokio.

W kilku wierszach

STRAJK WINDZIARZY w Nowym Jorku został zakończony. Spór będzie poddany orzeczeniu rozjemczemu.

Podczas licytacji mebli w pewnej kawiarni w miejscowości Aveze (Francja) zaważyła się podłoga. 20 OSÓB WPADŁO DO PIWNICY, 5 osób z pośród nich uległo ciężkim obrażeniom, tak, że trzeba je było odwieźć do szpitala.

W Hawanie na wyspie Kuble, ZAWALIŁ SIĘ DACH TEATRU ALHAMBRA. Katastrofa nastąpiła wkrótce po przedstawieniu, wskutek czego tylko 9 osób odniosło rany. Jak przypuszczają, przyczyną katastrofy stał się ciężar wody, która zebrała się na płaskim dachu teatru.

We wtorek po południu na szosie, wiodącej z Poczdamu do Berlina wydarzyła się katastrofa samochodowa. Samochód Reichswehry, wiozący 20 żołnierzy na wystawę samochodową do Berlina PRZEWRÓCIŁ SIĘ NA SKRĘCIE. 10 żołnierzy zostało ciężko poranionych, zaś 5 leżej. Jedna z ofiar wypadku zmarła.

Z okazji pobytu w Wiedniu KSIĄŻĘ WALJI w towarzystwie posła angielskiego złożył wizytę prezydentowi Miklasowi.

W fabryce ogni sztucznych w Decines (Francja) nastąpił wybuch, przyczem DWA PAWILONY FABRYKI ULEGŁY ZNISZCZENIU. Jedna osoba jest zabita, a dwie odniosły rany.

W Moskwie zmarł na gruźlicę wybitny członek komitetu wykonawczego Kominternu, jeden z założycieli litewskiej partji komunistycznej oraz b. prezes rady Komisarzy ludowych rządu litewsko-białoruskiego w latach 1918—1919 MICKIEWICZ - APSU-KAS.

Opozycja sejmowa hołduje złym tradycjom

Parlamentaryzm jest jedną z tych form ustrojowych, które najmniej są skłonne do uzdrowienia samych siebie. Bronią on uparcie starych i stanowczo zwietrzałych tradycji, nie znajdujących już na szczęście oparcia ani w pojęciach współczesnych ani nawet w nastrojach olbrzymiej większości społeczeństwa, któremu częściej i demonstracyjnie przeciwstawia się niezłomnym wymagom życia państwowego jest najzupełniej obce.

To też coroczna demonstracja grup opozycyjnych, polegająca na głosowaniu en bloc przeciwko budżetowi, chybiamy zupełnie celu i nie wzmacnia bynajmniej pozycji moralno-politycznej nieumiejących odmówić sobie wątpliwej przyjemności uchylecia się — na złość niewiadomo komu — od spełnienia elementarnego obowiązku dobrych obywateli. Stanowisko antybudżetowe, na jakim stoją z zasady kluby i stronnictwa, niezadowolone z rządów obecnych, nie imponuje już nikomu. Sprawia raczej wrażenie nieuleczalnego manjactwa, lubującego się w tanich, bezpłodnych a jednak bardzo szpetnych w swym założeniu efektach.

Zdrowy rozsądek i patriotyzm uczciwego Polaka nie jest w stanie zrozumieć, jak można kategorycznie odmówić zgody na zaaprobowanie ustawy skarbowej, regulującej na nowy okres roczny nieledwie całe gospodarstwo Rzeczypospolitej, jak można — niezależnie od takich czy innych politycznych poglądów — oświadczyć: „my do ustalenia norm finansowych bytu Państwa nie przyłożymy ręki”. Oświadczenie w tym stylu brzmi nie tylko zuchwale, lecz jednocześnie beznadziejnie. Niema w niem bowiem nic okrom bezmyślnej i bezradnej jednoczesnej negacji. Praktycznie — jest ona bez znaczenia, sens jej duchowy i społeczny ma jednak posmak niewątpliwej destrukcji, dbającej nie o pożytek powszechny, nie o zadokumentowanie solidarnej decyzji wszystkich w tem, co interesów całej zbiorowości naszej dotyczy i podniesienie przez to prestiżu państwowego nazewnictwa — ale jedynie dążącej do utrzymania niby to nieprzedawnionego przywileju godzenia się lub nie na zadośćuczynienie bezwzględny konieczności, które Sejm ma i będzie miał jakoby prawo traktowania zawsze niby z łaski.

Przysięgli obrońcy parlamentaryzmu podkreślają przy każdej sposobności jego znaczenie wychowawcze. Ma on rozwijać i pogłębiać świadomość współodpowiedzialności za wszystko, co się dzieje w kraju, ma przeobrażać bierne czynniki w społeczeństwie na biorące udział aktywne w kształtowaniu teraźniejszości i przyszłości Narodu. Nikt nie zaprzeczy, że dyskusja publiczna nad zagadnieniami najwyższej doniosłości myślowo społeczna w tym kierunku ożywia i rozwija. Sala parlamentarna mogłaby być istotnie szkołą, otwierającą oczy na różne strony zmagania się Państwa z trudnościami jego wzmacniania się, rozbudowy wewnętrznej i nawet utrzymania należytej powagi międzynarodowej. I jest nią też często, ale tylko do chwili, póki nad chłodnym i rozważnym słowem, nad jasnym argumentem i czystą intencją — nie weźmie góry złość, nienawiść partyjna, namiętność rozkiszlana i nieprzejednana. Póki wymieniający myśli dążą zgodnie do jednego celu, jaki im wszystkim powinien być wspólny — do użytku, pomysłowości i potęgi Ojczyzny i póki krzyżują zapatrywania swe i racje naprawdę w dobrej wierze. Sytuacja zmienia się zasadniczo, gdy z trybuny sejmowej padają oświadczenia, wykluczające wszelkie porozumienie i kończące się umyciem rąk od tej powinności bezsprzecznej, jaką jest przedewszystkiem powzięcie przez Izby Ustawodawcze jasno sformułowanych uchwał budżetowych, stworzenie owych „ram”, jak powiedziano słusznie, w których zawarłby się w każdej swej części przemysłany, plan przetrwania przez Państwo z pożytkiem dla całej społeczności nowego roku jego tak bardzo skomplikowanego bytu.

W momencie, kiedy w tym właśnie przedmiocie rozlegnie się z jakiegokolwiek strony, z jakiegokolwiek Obozu warcholskie „non possumus” — Sejm staje się dla nas wyłącznie ostrzeżeniem, do czego by doszło, gdyby nad narowami nieuleczalnymi „konstytucjonalistów”, nad indywidualnymi fan-

tazjami „liberałów”, nad anarchicznym nastawieniem zwolenników przewrotu społecznego i nad nierozumem politycznym mniejszości narodowych nie panowała zwała zawsze gotowość do obrony interesów Państwa, owej przeważającej liczby ludzi, wychowanych dzięki Bogu nie przez „parlamentaryzm” ale przez górujące nad wszystkim wskazania moralne tego istotnego Wychowawcy, co zadał sobie trud stworzenia nowego Polaka, który nie zmarł, nie przegadał, nie ukrzywdził i nie przeparlamentaryzuje w tyłu bojach odrodzonej niepodległej Polski. Tego to typu rzecznicy społeczeństwa są jedynymi, czyniącymi Sejm nasz możliwym, bez nich stałby się on znów tylko zbiorowiskiem doktrynerów, gadułów i agitatorów. To przypomina nam w samą porę przed niezadługo mogącymi już nastąpić nowymi wyborami — niezmienna demonstracja opozycji, głoszącej przeciwko budżetowi. Od endeków, po przez socjalistów aż do Ukraińców i Żydów — w tym wielkim czynnie wszyscy niechętni Polsce zdrowej i silnej — byli jak zwykle zgodni. Endecy i Ży-

dzi — to zabawne. Les extremes le touchent — należy powiedzieć z uśmiechem.

Co do Żydów — to są to najgorszy politycy na świecie. Zawielu spośród nich jest nieznośnych mędrków. Ci szkodzą zawsze własnym nawet, żydowskim, interesom. Że nie umieją zrozumieć nowej Polski — nic dziwnego. Mieli zbyt długo do czynienia ze słabą i skłóconą, a ta dzisiejsza jest mocna już i skonsolidowana, choć nie bogata. Takich społeczeństw Żydzi nie lubią. Nie lubić czegoś, to jednak nie jest program realny. Nad emocjami winien górować ścisły rachunek polityczny, ten zaś nie każe Żydom sabotować zdrowych zasad państwowości polskiej nawet przez niedorzeczne deklaracje w Sejmie, równie jak nie każe im „kłóć” generalnego referenta budżetu min. Miedzińskiego „igielkami” swoich niesłusznych przyczepek, bowiem ten i siebie i budżet zawsze jakoś obroni.

A na żydowskim tle zdobywają tem większą sympatię „młodsi narodowcy”, którzy — choć opozycjoniści — głosowali za budżetem, ale którzy Żydów nie kochają...

W. I. Ł.

Akcja unijna na kresach wschodnich Rzplitej cieszy się gorliwą opieką Ojca św.

Ojciec Święty przyjął na audjencji biskupa grecko-katolickiego Czarneckiego, który złożył szczegółowe sprawozdanie o wynikach akcji unijnej na kresach wschodnich Rzeczypospolitej. Podczas audjencji biskup Czarnecki, który należy do zakonu Redemptorystów, wyraził Papieżowi w imieniu zakonu i wiernych obrządku wschodniego hołd i gorące podziękowanie za ustanowienie administracji apostolskiej na Łemkowszczyźnie i nominacji administratora apostolskiego. Jak wiadomo, główna placówka Redemptorystów dla akcji

unijnej znajduje się w Kowlu na Wołyniu. Zaznaczyć należy, że ks. biskup Czarnecki był od szeregu lat wizytatorem apostolskim dla akcji unijnej na wschodnich obszarach Polski.

Po audjencji u Ojca Świętego ks. biskup Czarnecki odwiedził generała Zakonu Jezuitów ks. Ledóchowskiego, któremu również wyraził podziękowanie za poparcie udzielone w sprawie ustanowienia administracji apostolskiej na Łemkowszczyźnie. Z Rzymu ks. biskup Czarnecki udaje się w najbliższych dniach w specjalnej misji do Istambułu.

Układy w sprawie przyłączenia Saary do Niemiec

Podpisanie nastąpiło w Neapolu

Agencja Stefani donosi: pod przewodnictwem bar. Aloisi'ego zebrał się w Neapolu komitet 3-ch. W obecności członków komitetu, ambasadorowie Francji i Niemiec podpisali 4 układy, dotyczące uregulowania spraw, omawianych pod auspicjami komitetu Ligi Narodów, a związanych z przyłączeniem obszaru Saary do Rzeszy Niemieckiej.

Akty te są następujące: 1) o ustąpieniu przez Francję Niemcom praw własności kopalni, kolei żelaznych i innych nieruchomości na terenie Zagłębia Saary, 2) o prywatnych ubezpieczeniach francuskich na obszarze Saary, 3) tymczasowy układ o ubezpieczeniach spo-

łecznych oraz 4) układ między komisją rządzącą Zagłębia Saary, a rządem niemieckim w sprawie przekazania administracji terytorium Saary.

Przy podpisaniu obecni byli: prezes komisji rządzącej Zagłębia Saary Knox, oraz członkowie komitetu finansowego Ligi Narodów. Po podpisaniu układów, ambasadorowie Francji i Niemiec składali podziękowania komitetowi trzech i jego współpracownikom.

W odpowiedzi br. Aloisi wspomnieli o duchu przyjaznej współpracy, jaki ożywił obu ambasadorów, który to duch pozwolił komitetowi osiągnąć pomyślne rezultaty.

Włoskie pobrzękiwania szabelką na tle zatargu z Abisynią

Trzy baony milicji faszystowskiej, które były skonsygnowane w Rzymie i Neapolu, zostały wysłane do Somali i Erytrei.

W chwili załadowywania oddziałów zgłosiła się grupa młodych faszystów, którzy domagali się włączenia ich do szeregów i

wysłania do Afryki. Faszyci zostali jednakże wezwani do rozejścia się i powrotu do swych zwykłych zajęć.

Na zdjęciu — jeden z batalionów maszeruje na dworzec w Rzymie.

W pierwszą rocznicę tragicznej śmierci króla Alberta

Krzyż ustawiony w miejscu, w którym rok temu zginął tragicznie król Belgów Albert I.

O kontakt z Polonią zagraniczną

W tych dniach ukazała się książka Marji Wiąckowej pt. „Pismo do Polaków na obczyźnie”.

Praca zawiera materiały informacyjne i wskazówki praktyczno-organizacyjne o nawiązaniu kontaktu między Macierzą a Polonią zagraniczną.

Jako najłatwiejszy sposób nawiązania bliższych stosunków z Polakami na obczyźnie, uważa autorka wymianę korespondencji, i to zarówno między młodzieżą szkolną, jak pozaszkolną oraz wszelkiego rodzaju towarzystwami, żołnierzami Legii Cudzoziemskiej, robotnikami rolnymi a także korespondencje mającą na celu pomoc w samokształceniu.

Książka bardzo pożyteczna i na czasie stanie się niezbędną dla pracownika oświatowego i organizatora życia społecznego na obczyźnie. Każdy znajdzie tam sporo materiału, który pomoże mu w zorganizowaniu niezmiernie ważnej pracy cementującej młodą pokolenie Polonii zagranicznej z krajem swych ojców. Książka ułatwi również pracę nauczycielstwu w kraju i zagranicą, które już prowadzi, albo zamierza prowadzić wymianę korespondencji. Książka ta powinna się znaleźć w każdej bibliotece towarzystwa oświatowego zarówno w kraju, jak i na obczyźnie. Książkę wydała „Nasza Księgarnia”. Cena bardzo przystępna wynosi zł 1,50, które wpłacać można do PKO na konto księgarni nr. 2058, bądź też przesłać przekazem pocztowym pod adresem: „Nasza Księgarnia”, Warszawa, ul. Świętokrzyska 18.

Incognito ks. Walji

„Hrabia Chester” podróżuje po Europie

Głównym przedmiotem zainteresowania wiedeńskich kół towarzyskich i opinii publicznej jest przyjazd do Wiednia księcia Walji. Książę przybył samolotem i przyjazd jego nastąpił zupełnie niepostrzeżenie. Następcą tronu angielskiego, który, jak wiadomo, bawił parę tygodni w miejscowości Kitzbühel, podróżuje incognito pod nazwiskiem hr. Chester. W hotelu, w którym zatrzymał się książę jest on traktowany jak zwykły turysta. Wkrótce po przybyciu ks. Walji udał się w towarzystwie posła angielskiego sir Walforda Selby na Ballhausplatz celem złożenia wizyty prezydentowi Mikłowskiemu. Następnie książę odbył przejażdżkę po mieście. Również w godzinach popołudniowych książę Walji przechadzał się po mieście. Według krążących pogłosek książę Walji ma zamiar udać się z Wiednia do Budapesztu.

B. generał i b. szef sztabu gen. we wspólnej celi aresztanckiej

Fortuna kołem się toczy

W jednym z więzień praskich rozpoczął odsiadanie kary 14-dniowego aresztu, b. generał i przywódca czeskich organizacji faszystowskich, Gayda. Gayda skazany został za użycie na jednym ze zgromadzeń obraźliwych zwrotów pod adresem obecnego rządu. Aresztowanego osadzono we wspólnej celi. Wniosek o przeniesienie go do celi pojedynczej pozostał bez uwzględnienia.

Kiepura nie żeni się z Niemką

Oświadczenie w imieniu panny Eggert. — Warunki pracy w Hollywood. — Najbliższe występy artysty

W piątek ubiegłego tygodnia Kiepura śpiewał — oczywiście z wielkim powodzeniem w Hamburgu. W prasie tamtejszej pojawił się przy tej okazji wywiad z naszym śpiewakiem. Podajemy z niego kilka szczegółów, które zainteresują i polskiego czytelnika.

KIEPURA I MARTA EGGERT.

Na pytanie, ile jest prawdy w pogłoskach c nim i o artystce filmowej Marcie Eggert oświadczył Kiepura:

„Panna Eggert upoważniła mnie do złożenia w tej sprawie następującego zupełnie oficjalnego oświadczenia: Ja, Marta Eggert,

oświadczam, że ani nie jestem żoną pana Kiepury, ani nie jestem jego narzeczoną. Każda kobieta, albo każdy mężczyzna może zatem zawsze jeszcze mieć uprawnione nadzieje wobec każdego z nas obojga“.

WYJAZD DO HOLLYWOOD.

Kiepura zawarł na 2 lata z wytwórnią Paramount kontrakt, w którym zobowiązał się do konkretnego w ciągu każdego roku, trzymiesięcznego pobytu w pracowniach Hollywoodu. Pozostałe sześć miesięcy w ciągu roku wolno mu poświęcać m. in. także na prace filmowe w obrazach nie nagrywa-

nych w języku angielskim. Prawdopodobnie więc nadal współpracować będzie z berlińską Ufą.

WYSTĘPY W BERLINIE.

Obecnie śpiewa Kiepura w filmie wspólnym Ufy i Cine - Alliance pod tymczasowym tytułem „Śpiewak nocy“. Poza tem wystąpi w Berlinie w operach „Rigoletto“ i „Cyganerka“ a w dniu 25 bm. śpiewać będzie na koncercie urządzanym w Berlinie pod protektoratem premiera Goeringa i ambasadora Lipskiego z okazji otwarcia instytutu polsko - niemieckiego.

Tajemnicze morderstwo w klubie spirytystów

Uczestnicy seansu twierdzą, że zbrodnię popełnił duch — Policja jest innego zdania

Jeszcze nie przebrzmiała sprawa Hauptmanna, a publiczność Nowego Jorku znów ma nową sensację.

W pewnym eleganckim klubie okultystycznym, podczas seansu, gdy w półmroku sali „wywoływano“ ducha jakiegoś straconego mordercy, rozległ się nagle przeraźliwy krzyk, a po nim kilka jęków; potem usłyszano loskot ciała padającego na podłogę.

Gdy po chwili zamieszania zaświecono wreszcie światło na ziemi znaleziono nieprzytomną 24-letnią hrabinę Geerty. Przywołany lekarz stwierdził śmierć.

Z powodu niezwykłych okoliczności, w jakich nastąpiła śmierć, policja zainteresowała się tym wypadkiem. Nie zadowolili ją zapewnienia spirytystów, że młodą kobietę zamordował prawdopodobnie wywołany duch, zarządzono sekcję zwłok i zna-

leziono w organizmie jakiejś nieznannej trucizny.

Policja stała przed zagadką. W międzyczasie stwierdzono jednak, że mąż ofiary był zadłużony po uszy i na dwa tygodnie przed wypadkiem ubezpieczył życie swej żony na sumę 500.000 dolarów. Podejrzanie padło na hrabiego Geerty; w domu jego przeprowadzono szczegółową rewizję i znaleziono specjalną klatkę z kilkoma małemi, lecz niezwykle jadowitymi węzami.

Z gruczołów ich zacerpnięto próbkę ja-

du i analiza wykazała zupełną identyczność jadu z trucizną stwierdzoną w organizmie ofiary. Przy ponownych oględzinach zwłok w okolicy kostki prawej nogi znaleziono małą ranekę mogącą pochodzić od ukąszenia węża.

Policja przypuszcza, że hrabia, aby zdobyć premję ubezpieczeniową przyniósł na seans węża i kiedy się ściemniło przytrzymał go przy nodze żony.

Hrabiego Geerty aresztowano, wypiera on się wszelkiej winy.

Niedzielnny huragan

Huragan niedzielny, który dał się we znaki mieszkańcom Torunia, nawiedził nie tylko całą Polskę, ale i niemal całą Europę. Klisza wyobraża jedną z ulic w Londynie z latającymi kapeluszami i fruującymi, jak gołębie gzymsami.

O jedną tysięczną stopnia od „absolutnego zera“

Najniższa temperatura jaką dotychczas osiągnięto

Na uniwersytecie w Leyde profesor Haas osiągnął zdołał najniższą temperaturę jaka dotychczas była zarejestrowana. Temperatura ta wynosi jedną tysięczną część stopnia ponad t. zw. „absolutnym zerem“. Czyli nieco mniej niż minus 273 stopnie Celsjusza.

Prof. Haas pobit w ten sposób o 85 tysięcznych swój własny rekord niskości temperatury ustalony w lipcu 1933 r.

Toruński organ „narodowych“ ignorantów podając powyższą wiadomość, opatrzył ją tytułem „Przekroczenie absolutnego zera“(!) Gratulujemy rewolucyjnego odkrycia, które całą fizykę przewraca do góry nogami. Nie zaszkodziłoby zajrzeć do podręcznika szkolnego i poduczyć się...

WALTER HERRMANN

(Przedruk wzbroniony)

Los szpiega

Przygody agenta tajnego wywiadu niemieckiego w Rosji, w Anglii, w Belgii i we Francji

(Tłumaczył z niemieckiego Teha)

W miejscach takich, gdy morze było spokojne, wymierzaliśmy tak dokładnie, jak tylko to było możliwe, konfigurację wybrzeża i fotografowaliśmy je z morza przy pomocy teleobiektywu. Wszystkie dane starannie notowaliśmy, a później służyły nam one za podstawę do szczegółowych obliczeń. Była to uciążliwa i powolna praca wymagająca ogromnej cierpliwości.

Często, gdy tylko zbliżał się jakiś statek lub łódź rybacka, musieliśmy przerywać naszą robotę. Podejrzliwie badaliśmy każdy taki statek już zdaleka przy pomocy ostrych lornetek. Gdybyśmy zauważyli coś podejrzanego, musieliśmy natychmiast wszystkie notatki, instrumenty i rysunki wyrzucić za burtę, gdyż w żadnym wypadku nie mogliśmy dopuścić do tego, by znaleziono na naszym statku coś kompromitującego, gdyby komuś przyszło do głowy poddać nas niespodziewanej rewizji.

Na szczęście ani razu przez długi czas nie zaszła tego potrzeba i nasza robota posuwała się stale naprzód.

Pewnego dnia nie obeszło się jednak bez niespodzianki. Staliśmy właśnie na kotwicy poza moło portu w Dover i pracowaliśmy już od wczesnego ranka. Podczas słabej widoczności na morzu musieliśmy zachowywać szczególną ostrożność, by nie dać się znieśc zaskoczyć. I ta przezorność była naszym szczęściem. Nagle bowiem koło godziny jedenastej z poza moło portowego wynurzył się jeden ze statków strażniczych i skierował się prosto w naszą stronę.

Co to mogło znaczyć? Czyżby powzięto jakieś podejrzenie? Nie było jednak czasu do namysłu. Papiery i instrumenty musiały zniknąć z pokładu. Zaproponowałem swemu towarzyszywi, aby instrumenty te i notatki uwiązać na sznurze, przeczepionym koło steru i zanurzyć je w wodzie.

— Nedorzecznosc! — przerwał mi X. — Za burtę z tem wszystkim! Tylko szybko i ostrożnie, żeby tego nie zauważyli.

Nie mogłem wprawdzie zrozumieć, w jaki sposób miałyby być odkryte te instrumenty i papiery, gdyby się uwiązało na sznurze i zatopiło, ale zastosowałem się do tego polecenia bez sprzeciwu. Z ciężkim sercem wyrzuciłem wszystko do wody od powietrznej strony, ponieważ statek strażniczy zbliżał się do nas od nawietrznej. W ciągu niespełna pięciu minut znalazły się na dnie morskiem instrumenty wartości ponad 3 tysiące marek. W ślad za nimi poszła również książka z naszymi notatkami, która w przewidywaniu takiej ewentualności była oprawiona w okładkę z blachy, aby łatwiej i szybciej mogła zatonać. Razem z nią zatonoło 14 dni wyłożonej pracy nas obydwu.

Po kilku minutach statek strażniczy zastopował w pobliżu. Spuszczono z niego na wodę łódź, do której wsiadło pięciu marynarzy z oficerem na czele. Po chwili łódź ta przybiła do burty naszego stateczku.

Oficer i dwaj ludzie weszli na pokład. Obaj marynarze trzymali w ręku kawał liny.

Oho, pomyślałem sobie, czyżby chcieli nas od razu powiesić? Ale niebawem miałem się przekonać, do czego ta lina była przeznaczona.

Oficer skrupulatnie przejrzał nasze papiery i przetrząsnął wszystkie zakamarki na kutrze, poczem obaj marynarze na jego rozkaz stanęli na dziobie, jeden z prawej, drugi z lewej strony. Pierwszy podał drugiemu pod kłiwrem (przedni skośny żagiel — przyp. tłum.) koniec liny, który ten ujął silnie w rękę, następnie obaj poczęli iść wzdłuż statku, ciągnąc linę, zanurzoną w wodzie pod kilem, od dziobu do rufy. Na rufie pierwszy marynarz odebrał od drugiego koniec liny i wyciągnął ją z wody.

Gdyby cokolwiek wisiało pod kutrem, wówczas musiałoby się znaleźć w pętli.

Zrozumiałem teraz, dlaczego X. nazwał mój projekt „nedorzecznoscia“. Gdybyśmy zastosowali się do mojej rady, to bezapelacyjnie wpadlibyśmy w kabałę. Zrobiło mi się trochę nieprzyjemnie, gdy o tem pomyślałem.

Na szczęście wszystko leżało w pewnym ukryciu na dnie morza, wprawdzie i dla nas stracone, ale i panowie Angliki musieli opuścić nasz statek z minimum conajmniej rozczarowaniem.

— Niech pan posłucha, kochany przyjacielu! — zaczął X., gdy łódź oddaliła się od nas już dostatecznie. — Tutaj nie możemy już pozostać. O dalszej robocie niema narazie co myśleć. Wydaje mi się, że jakimś tajemniczym sposobem zwąchano pismo nosem. Inaczej bowiem nie rewidowanoby nas tak dokładnie. Musimy w najbliższym czasie przenieść bazę naszej działalności dalej na zachód. A teraz pojedziemy spokojnie do domu.

(Dalszy ciąg nastąpi).

Zakończenie kursu

**ZAKOŃCZENIE KURSU
MASAŻU TWARZY**

Każda Pani, która prześle nam niniejsze lub którekolwiek z poprzednich ogłoszeń, otrzyma od nas specjalnie skompletowany kurs masażu ze szczegółowymi wyjaśnieniami, i broszurkę p. t. „KOSMETYKA POSTĘPOWA“.

Wycinki przesyłać należy pod adresem
PERFECTION
WARSZAWA, ŚNIADECKICH 16

załączając szczegółowy adres i nazwisko.

Dwie arystokratki niemieckie stracone za zdradę stanu
Epilog wielkiego procesu szpiegowskiego w Niemczech

Niemieckie biuro informacyjne ogłosiło w nadzwyczajnym wydaniu następującą wiadomość:

Trybunał Ludowy Rzeszy Niemieckiej wyrokiem z dnia 16 lutego 1935 r. skazał na śmierć za zdradę tajemnic wojskowych Benitę von Falkenhayn z domu von Zollikofer-Altenklingen i Renatę von Natzmer, obie z Berlina. Poza tem za tę samą zbrodnię skazani zostali na dożywotnie ciężkie więzienie Georg von Sosnowski i Irena von Jena.

Wobec nieskorzystania przez kanclerza Rzeszy z przysługującego mu prawa łaski, wyrok na von Falkenhayn i von Natzmer został wykonany. Wiadomość powyższą opatrzyła urzędowo agencja tytułem „Państwo narodowo-socjalistyczne łamie zdradę stanu“.

Robotnicy sowieccy musieli jeść zupe z karaluchów!

W Archangielsku rozpoczął się sensacyjny proces kierownika organizacji partyjnej, naczelnika wydziału zaopatrywania i przedstawiciela związków zawodowych przystani w Isakogórsku pod Archangielskiem.

W połowie stycznia rb. wskutek skargi jednego z robotników, który znalazł w zupe karalucha podczas obiadu w jadalni partyjnej, oskarżeni kazali ugotować zupe z karaluchów i pod groźbą pozbawienia pracy zmusili wszystkich pracowników jadalni do jej spożycia.

Akt oskarżenia określa postępowanie oskarżonych jako „polityczne chuliganstwo i niebawale znęcanie się nad pracownikami“.

Higijena i medycyna

Dział specjalny pod redakcją dr. Z. Szymońskiego

W cierpieniach reumatycznych

łamaniu w kościach i krzyżu, podagrze i bólach nerwowych stosuje się Togonal. Uśmierza on bóle i przynosi ulgę w cierpieniach. Togonal stosuje się również w grypie i przeziębieniu. Oryginalne tabletki Togonal nabyć można w najbliższej aptece.

1477

Maska gazowa w służbie higieny pracy

Tlenek węgla (czad) jest jednym z najbardziej rozpowszechnionych gazów trujących w przemyśle, a zapobieganie zatruciom nim niezawsze daje należyte wyniki. W pobliżu palenisk gaz ten stale się wydziela i nie sposób usunąć go, nawet przy najstaranniejszej wentylacji zanieczyszczonych tlenkiem węgla pomieszczeń. Najmniejsze zaś ślady tego gazu, wdychane stale, wywołują chroniczne zatrucie. To też najbardziej zagrożeni są zatruciami tlenkiem węgla palacze i robotnicy, pracujący w pobliżu palenisk i czadnic (gazogeneratorów).

Ostatnio w walce z zatruciami tlenkiem węgla przy pracy zastosowano maski gazowe, zaopatrzone w filtry, w których na drodze katalitycznej tlenek węgla ulega spalaniu (w temperaturze pokojowej) na zupełnie nieszkodliwy dla organizmu dwutlenek węgla. Jedynym warunkiem reakcji jest dostęp świeżego powietrza.

Maski takie zastosowano już w przemyśle niemieckim. Są one bardzo proste w konstrukcji, ekonomiczne, tanie i wygodne w użyciu. Robotnicy mogą je nosić codziennie godzinami przy pracy, bez żadnych przeszkód w oddychaniu. Maski te nietylko neutralizują tlenek węgla, lecz także pochłaniają inne gazy trujące, jak np. fosgen, chlor, amoniak, kwas pruski, kwas siarkowy, a więc różnego rodzaju gazy bojowe i przemysłowe. Są więc uniwersalnymi maskami gazowymi i powinny znaleźć zastosowanie zarówno w przemyśle, jak i wojskowej obronie przeciwgazowej.

SILVA RERUM

zebrał i zestawil Boleslaw Busiakiewicz
KALENDARZYK HISTORYCZNY.
Go się kiedy i gdzie wydarzyło?
19 lutego.

- 1473 Urodził się w Toruniu — jako syn zamordowanego kupca — Mikołaj Kopernik.
- 1594 Uroczystości koronacyjne Zygmunta Wazy na króla szwedzkiego w Upsali.
- 1716 Urodził się w Hereford znakomity dramaturg, słynny aktor i reformator teatru angielskiego — Dawid Garrick.
- 1731 Urodziła się we Frankfurcie nad Menem Katarzyna Elżbieta Textor Goethe, matka największego poety niemieckiego.
- 1743 Urodził się w mieście Lucca wybitny kompozytor włoski Luigi Boccherini.
- 1745 Urodził się w Como znakomity włoski fizyk — hr. Aleksandro Volta.
- 1812 Urodził się w Paryżu Zygmunt Krasiński.
- 1825 Urodził się w Komornie popularny powieściopisarz węgierski Maurycy Jokaj.
- 1831 Pamiętne bitwy „powstaniowe” pod Wawrem i Grochowem.
- 1851 Urodził się w Mińsku popularny redaktor i wydawca „Gazety Świątecznej” w Warszawie) Kazimierz Prószyński, znany też pod pseudonimem Promyk.
- 1859 Urodził się w Wyk znakomity fizyk szwedzki Svanta Arrhenius, w 1903 r. laureat Nobla.
- 1865 Urodził się w Stockholmie szwedzki podróżnik i pisarz Sven Hedin.
- 1867 Umarł w Dreźnie poeta Roman Zmorzki.
- 1887 Umarł w Ingelheim pisarz holenderski Edward Douvers Dekker, znany wyjątknie pod „mystycznym” pseudonimem Kultatuli.
- 1923 Umarł zastępcy badacz dziejów piśmiennictwa polskiego Teodor Wierzbowski, długoletni profesor literatury polskiej na uniwersytecie rosyjskim w Warszawie.
- 1927 Umarł w Kopenhadze duński pisarz i krytyk Georg Morris Cohen, pseudonim Jerzy Brandes.

II.

Z myśli Krasińskiego.

Za dni naszych trudniej o serce niż o rozum, trudniej o poczciwość i niepokalność niż o zdolności. Goethe już wiedział o tem — kiedy sercu Małgorzaty kazał zbawić Faustową genialność.

„Myśli wybrane” — Artur Górski.

Jaglica

Jest to choroba zakaźna, wielka kłeska społeczna, chorują na nią w Polsce setki tysięcy osób. Choroba łatwo się udziela; bardzo często zdarza się, iż o ile ktokolwiek zachoruje w szkole, rodzinie, czy w biurze to choroba udziela się i innym z najbliższego otoczenia.

Zdarza się często, że choroba rozwija się skrycie bez wyraźnych objawów.

Rozsadnikiem choroby jest chory, który się nie leczy i nie przestrzega wskazówek, udzielonych mu przez okulistę. Z samego początku pierwszymi objawami jest swędzenie i pieczenie pod

powiekami, łzawienie, zaczerwienienie i ropienie.

W takim początkowym stadium choroby, zgłaszający się do specjalisty może być prędko wyleczony.

Przeważnie jednak bywa, że chorzy nie zdają sobie sprawy z tego cierpienia. Zgłaszają się późno. W międzyczasie inni zakażają się od chorego (jaglica bardzo łatwo udziela się otoczeniu).

Choroba trwająca długo grozi i otoczeniu i samemu choremu. Bardzo często zdarza się, że chorzy tracą wzrok, inni stają się niezdolni do pracy, muszą

pracę swą przerywać, a jeżeli pracują — przychodzi to im z dużym trudem.

Choroba, jak widzimy, nierzadko staje się powodem wielkiego nieszczęścia dla chorego, który o ile jest rozumny, cierpi podwójnie, ponieważ obawia się zakażeniem swej najbliższej rodziny, przyjaciół itd.

Choroba ta jest kłeską społeczną, bo choć nie niszczy życia ludzkiego, to jednak kładzie na niem swe straszliwe piętno.

Zakazić się chorobą można przez zetknięcie się z wydzieliną oczu chorego, (używanie wspólnych ręczników, spanie na pościeli, na której spał chory na jaglicę, tarcie oczu brudnymi rękoma, które stykały się z wydzieliną oczu chorego na jaglicę itd.).

Najlepszą metodą dla zapobiegnięcia zakażeniu się chorobą jest czystość rąk własnych, niedotykanie nimi oczu, a w razie styczności z chorymi, dokładne obmywanie swych rąk.

Chory musi energicznie się leczyć, choroba jest uleczalna. Gwałtowniejsze i dokuczliwsze objawy pod wpływem leczenia zmniejszają swe nasilenie i w końcu ustępują. W szczytowym nasileniu choroby cierpiący uczyni najlepiej, gdy przerwie wykonywanie pracy zawodowej.

Przy najłżejszych objawach należy zgłosić się do Przychodni przeciwjagliczej lub specjalisty celem ustalenia rozpoznania.

Bardzo często objawy te okazują się symptomatami niepoważnego cierpienia, zapalenia spojówki i powiek. Skoro jednak okaże się, że to jaglica należy rozpocząć leczenie i nie wolno się uważać za wyleczonego wtedy gdy natężeń dokuczliwych objawów zmniejszyło się. Byłby to wielki błąd!

Jakżeż nierzadko choroba ukradkiem rozwija się, przednia część gałki oka ulega zmętnieniu, a i na rogówce może wytworzyć się bielmo, które może pozabawić chorego wzroku. Dlatego też należy pamiętać: skoro stwierdzono jaglicę, chory musi być cierpliwy i wytrwały i tylko dzięki temu może wyleczyć się. W każdym przypadku nawet napozór pospolitych cierpień oczu, należy zgłaszać się do Przychodni ocznej lub do specjalisty.

Zakazić się możemy jaglicą najczęściej drogą pośrednią, tj. gdy zostanie przeniesiona za pośrednictwem jakiegoś przedmiotu, który był zanieczyszczony wydzieliną chorobową. Praktyka dowiodła, iż najczęstszymi winowajcami są nasze palce, któremi dotykamy oczu, chustki do nosa, ręcznika itd.

W Polsce władze zrozumiały niebezpieczeństwo szerzenia się jaglicy, obowiązuje u nas rozporządzenie, które nakłada na chorych obowiązek leczenia się, ci zaś, którzy nie stosują się do przepisów, są karani grzywną do 500 zł.

Powiatowa władza administracji ogólnej w stosunku do osób jaglicznych, które zaniebują leczeniu, może zarządzić przymusową izolację i leczenie.

Każdy chory ma moc ułatwień: ma prawo do bezpłatnego leczenia w Przychodniach przeciwjaglicznych. Leczyć się musi wytrwale i systematycznie aż do wyzdrowienia. Poddawać się musi i po wyleczeniu perjodycznemu badaniu co 4 miesiące, winien też poddać badaniu swą rodzinę. Jaglica jest uleczalna, trzeba jednak być cierpliwym i wytrwałym.

Lecz najlepiej... nie chorować. Aby nie chorować — trzeba zachowywać przepisy higieny.

Dr. Szymoński.

Zjazd lekarzy powiatowych województwa pomorskiego

Głównym tematem będą zagadnienia profilaktyki

W dniach 20 i 21 bm. odbędzie się w Gdyni zjazd lekarzy powiatowych z terenu wojew. pomorskiego. Zjazd powita delegaci Pana Wojewody, Departamentu Służby Zdrowia Ministerstwa Opieki Społecznej i Komisarza Rządu w Gdyni.

Następnie zgai obrady Dr. St. Pietraszewski, naczelnik wydziału Pracy, Opieki i Zdrowia w Urzędzie Wojewódzkim Pomorskim.

Pod jego przewodnictwem potoczą się obrady. Złożą sprawozdania ze swych powiatów lekarze powiatowi i lekarz portowy. Następnie odbędzie się wykład Dr. Lewszckiego, wojewódzkiego inspektora lekarskiego.

Następnie będą omawiane kwestje stanu lecznictwa na wsi. Dr. Stankiewicz wygłosi wykład o szczepleniach zapobiegawczym przeciwbłonicznem, a Dr. Teysseyre (lekarz portowy) omówi kwestję dezynfekcji i deratyzacji (odszczurzenia).

Następnego dnia odbędzie się pokaz deratyzacji okrętu i zwiedzenie urządzeń sanitarnych Gdyni.

Dlaczego zjazd jest wydarzeniem o wielkim znaczeniu? Zagadnienia z zakresu medycyny, zapobiegawczej, t. j.

nauki, która cały swój wysiłek skierowuje na to, by ludzkość uniknęła chorób, są zagadnieniami o wielkiej wadze!

Łatwiej jest zapobiec niż leczyć. Rok rocznie choroby zakaźne koszą w Polsce tysiące istnień ludzkich. Władze sanitarne (Wydział Zdrowia w Urzędzie Wojewódzkim i lekarze powiatowi) prowadzą akcję profilaktyczną na terenie województwa.

Szczepienia, propaganda higieny, popieranie i utrzymywanie przychodni przeciwegruźliczych, przeciwjagliczych, przeciwenerycznych — oto część środków, które mają za cel podniesienie stanu zdrowotności.

Nie ulega wątpliwości, iż szerzenie się większości chorób zakaźnych w znacznym stopniu zależy od stanu sanitarnego sklepów z artykułami spożywczeimi. Jakżeż często sklepy są brudne i niechlujne. Starajmy się takie sklepy omijać.

Aby stan sanitarny województwa uległ poprawie społeczeństwo winno współdziałać z władzami.

Dokładne omówienie ważniejszych problemów z tej dziedziny, mogących interesować społeczeństwo, podamy później.

Dr. S.

„Spółdzielnie zdrowia”

O podniesienie zdrowotności naszej wsi

Ludność rolnicza w Polsce nie korzysta prawie zupełnie z opieki lekarskiej, brak jest całkowicie na wsi jakiegokolwiek uświadomienia higienicznego. Ten stan rzeczy doprowadził do tego, że śmiertelność na wsi jest bardzo duża, że ludność wiejska coraz bardziej się wyniszcza i karłowacieje, czego najlepszym dowodem z roku na rok coraz gorszy stan fizyczny poborowych ze wsi.

Konieczności oszczędnościowe nie pozwalają na podjęcie energicznej i na szerszą skalę zakrojonej akcji przeciwdziałającej, czy to ze strony państwa, czy też organizacji samorządowych.

Wobec tego spółdzielczy Instytut Naukowy podjął badania, czy nie dałoby się podnieść zdrowotność ludności wiejskiej drogą samopomocy, a więc organizowania spółdzielni zdrowia, któreby się zajęły opieką nad zdrowiem i higieną wsi polskiej. Przykłady zagranicy dowiodły, że ta forma organizacji służby zdrowia na wsi daje bardzo dobre rezultaty. Spółdzielczy Instytut Naukowy powołał w tym celu specjalną Komisję i rozpiął ankietę, zapomocą której chce zebrać opinie wiejskich działaczy społecznych, czy i w jakiej formie spółdzielnie zdrowia mogą u nas spełnić należycie swoje zadanie.

Zachować ostrożność przy wulkanizowaniu opon!

W Niemczech zaobserwowano ostatnimi czasy kilka niebezpiecznych zatruc osób, zatrudnionych przy wulkanizowaniu opon samochodowych, przyczem jedno z nich zakończyło się śmiertelnie, w innych udało się odratować osoby zatrute. Wypadki te, mimo usilnych badań, nie zostały należycie wyjaśnione; to ich jest dość tajemnicze. Ze względu na rozpowszechnienie wulkanizowania opon i narażenie większej liczby osób na ewentualne zatrucie, sprawa zasługuje na baczną uwagę.

Większość zatruc wystąpiła pod postacią ostrego zapalenia jelita grubego z krwawymi biegunkami. W nielicznych wypadkach obserwowano ogólną żółtaczkę, w innych wreszcie wysypkę na całym ciele. Ta różnorodność objawów zatrucia dowodzi, że prawdopodobnie przyczyną zatrucia jest kilka substancji, używanych, jako środki ułatwiające spawanie gumy. W handlu noszą one fantazyjne nazwy; pod wzglę-

dem chemicznym szczególnie podejrzane są preparaty selenowe oraz dwufenolognamidyna i ortolylidwugnamidyna. Poza tem używa się w niektórych wypadkach związku nietrującego, hexametyltetraminy, który wszakże, w czasie ogrzewania gumy w autoklawie, rozkłada się i wydziela wolny amoniak. Amoniak, pomieszany z parą wodną, działając na robotnika, zajętego przy wulkanizacji, wywołuje u osób wrażliwych wysypkę.

Wypadki te powinny być ostrzeżeniem dla osób zajmujących się wulkanizacją gumy, co do konieczności zachowania środków ostrożności. Wulkanizacja powinna się odbywać w przestrzeniach, zaopatrzonych w instalację wyciągową, ażeby wydobywające się pary i gazy nie działały na człowieka, należy nadto obchodzić się ostrożnie z preparatami chemicznymi, stosowanymi przy wulkanizacji, gdyż mogą one zawierać związki trujące.

Wielka odpowiedzialność za zdrowie męża i dzieci ciąży na każdej żonie i matce. Musi ona zawsze uważać na racjonalne odżywianie swych domowników i dobrać pokarmy naprawdę wartościowe. Stałe używanie do śniadania niezrównanej odżywki Ovomaltine ułatwia to zadanie.

Pełna tabela wczorajszego ciągnięcia loterii

I i II ciągnięcie GŁÓWNE WYGRANE

Zł. 20.000 na nr.: 91240
Zł. 10.000 na nr.: 81304
Zł. 5.000 na nr.: 104940
Zł. 2.000 na nr.: 166969
Zł. 1.000 na n-ry: 52770 66644 78315
79778 98672 101511 143082
Zł. 500 na nr.: 61381
Zł. 400 na n-ry: 44205 61197 125177
Zł. 300 na n-ry: 8876 48655 68268

69164 107680 11175 116699 120263
143703 149820 181726
Zł. 150 na n-ry: 800 1217 1637 7650
10539 24870 30681 46017 49783 56101
58820 61168 62532 63403 67335 69049
71100 74019 79605 89276 90267 94605
109361 132981 141680 142222 142530
144193 153557 156175 159437 160145
163793 176828 177720 184306

Po 100 złotych.

50 488 555 56 89 920 61 1049 267 539
703 2780 907 3376 733 37 885 937 4538
660 5067 86 194 644 981 6091 357 793
7184 950 8334 467 9260 364 71 403 79
847 52 10874 11010 257 627 12282 420
61 684 751 978 83 13004 9 631 886 14183
676 719 44 800 49 945 15069 83 415 76
16185 270 94 597 689 889 991 17122 38
403 856 968 18122 376 546 838 19019
72 795 826 21067 114 378 417 89 578
22297 439 853 71 23332 619 799 24100
59 598 625 25507 26803 27404 28547
29036 30032 345 31043 676 733 32119
23 34029 261 67 918 35057 374 920 36133
580 37849 138210 99 331 59 869 39504
862 40282 682 95 940 41620 42512 79
646 43480 619 977 44061 356 71 537 788
45099 671 46702 88 47526 92 48042 406
744 49088 373 769 50048 51046 429 39
926 49 52545 945 53874 54135 222 78
410 54 55060 78 898 56032 448 633 53
57557 836 58029 700 873 59154 417 75
743 911 60060 425 742 838 61221 733
62090 103 218 517 708 995 63063 127
329 442 516 65 64136 321 609 937 68
65052 185 940 66212 80 557 78 654 714
49 67219 305 95 403 530 93 661 68494
899 69098 144 730 70174 330 64893
71398 643 64 81 881 72181 959 74219
519 854 599 75040 83 76175 367 66 95
478 80 714 7208 500 8 28 682 831 78040
414 722 24 912 89 79126 80180 761 81239
554 932 82088 167 63124 247 73 77 82
642 84266 368 738 85186 251 382 84
502 86006 141 825 87057 567 899 88184
560 624 76 710 838 89080 119 290 90053
413 91034 87 172 290 541 92124 927 632
49 717 93405 667 712 51 60 809 990
94052 138 358 903 65 95078 518 618
96488 598 99 727 806 97760 987 98490
552 754 830 99024 73 131 235 972 100236
963 101183 550 91 731 81 917 102243 481
761 103030 76 436 756 818 948 79
104182 442 688 105169 789 106448 774
949 107483 523 76 108103 32 330 949
109254 363 64 564 602 110226 491 518
673 875 111208 582 85 877 112042 292
113363 631

114128 255 355 491 788 834 58 115169
436 69 116504 49 653 117031 118681
702 119191 373 680 963
120240 69 423 121198 252 602 122368
123156 480 929 124664 718 30 818 125383
84 469 525 126146 476 785 981 127021
182 128862 916 129252 650 85
130077 122 67 286 131062 125 89 411
31 601 779 132044 339 401 575 890
133141 87 208 134275 527 135058 66
406 24 581 136133 83 671 547 740 902
137915 93 138401 861 139097 359 473
140365 954 141255 359 955 143091 511
90 965 144429 602 849 145020 116 284
348 146091 168 97 559 704 936 93 147168
231 785 148335 459 767 907

150099 457 762 151184 247 674 95
934 152041 596 664 153269 735 994
154108 41 47 303 68 509 155112 98 266
607 54 84 880 992 156376 493 561 157071
626 730 158079 267 484 840 981 159008
986
160062 260 311 458 723 53 161129
685 162422 516 860 163216 310 591 94
611 164097 173 481 506 41 813 165095

877 841 166263 820 81 999 167185 565
168197 243 646 763 169317 822 91
170478 523 171026 307 769 972 172183
353 69 835 173466 80 597 671 978
174024 567 700 928 176078 582 177065
248 391 455 178379 179414 78 516 656
180052 181096 182296 480 867 183192
570 703 960 184399 787 888

Stawki.

29 156 263 354 644 56 1349 68 704 837
93 2177 311 648 3044 398 826 4012 138
215 78 369 685 995 5090 145 211 318 413
38 842 6219 53 70 309 548 628 720
7059 65 943 8107 472 850 9229 375 837
981
10155 83 460 621 731 839 11042 188
269 373 86 946 12104 36 275 438 618 26
941 47 98 13027 179 226 440 67 68 88

717 865 14238 623 890 15019 44 323 663
716 16030 450 586 17119 311 574 646
18194 226 57 63 328 37 954 75 19066 143
479 767
20053 514 612 754 78 921 97 21417
711 22241 77 302 582 609 23169 296 574
24145 345 601 19 740 882 983 25302 43
945 59 86 26192 94 412 28 78 741 838
927 96 27107 441 709 61 28120 218 498
578 797 29129 343 731
30023 20 50 321 453 617 708 861 900
31106 8 217 548 682 32021 99 334 33101
465 701 34163 252 487 711 35328 88 749
96 36160 208 316 719 37136 603 53 967
38352 64 545 39536 614 708 868 84
40159 223 312 819 35 954 74 89 41033
346 63 68 466 617 84 741 54 42010 49
179 301 454 532 763 939 94 43030 231
67 531 603 48 902 9 44081 380 460 98
579 88 714 69 45108 82 204 420 35 552
59 837 950 46085 214 721 97 47330 534
48043 53 80 203 543 771 981 49153 294
318 407 540 614

50012 88 93 99 358 468 91001 93 336
517 660 73 783 961 52124 450 578 839
53040 57 470 800 54131 448 664 55081 84
236 425 527 56088 323 57102 79 325 95
448 501 16 658 814 926 58074 80 82 141
423 603 77 795 844 59064 186 289 495
500 56 765 832 49
60102 61005 118 88 354 92 62493 567
63105 56 90 215 68 915 40 64041 62 84
328 454 538 760 925 65074 673 953 66115
98 331 54 803 28 67106 67 394 596 894
68168 79 212 426 859 69183 220 32 333
65 407 629 41

70083 108 31 71 235 395 500 71181
335 624 36 940 72006 16 75 282 95 611
45 80 775 73027 143 278 704 17 832 67
995 74004 165 94 361 465 879 983 99
75269 335 477 81 541 64 830 901 76000
433 77240 85 573 97 969 78034 569 82
835 73 968 79144 82 279 374 558 76
80023 343 497 568 744 81060 105 26
298 310 534 616 54 78 90 758 871 946
67 82343 641 766 835 83013 177 907
84364 405 684 87 712 822 85143 361 443
802 911 86209 331 651 993 87203 325 35
519 661 844 88032 198 259 386 467 684
95 883 89497

90083 216 575 86 974 99 91133 266
395 92058 242 348 421 599 93076 443 539
94028 59 164 205 14 88 341 455 607 24
44 62 888 95027 438 628 709 802 96285
353 621 97041 577 727 815 98138 460
588 858 99411 515 969
100184 356 83 504 875 101013 479 530
612 27 102034 142 221 388 613 862 72
922 103220 74 394 605 104014 106 46
265 362 680 734 869 105206 71 87 488
968 106774 909 107043 186 290 717
108391 725 846 109154 882
110662 711 78 111087 439 55 702 940
112059 264 408 632 38 733 844 949
113163 91 266 368 70 92 420 517 824 37
944

114069 100 65 253 363 422 546 605
741 941 115156 459 669 729 941 116007
290 383 534 782 893 117027 48 195 222
913 14 28 118352 630 797 119134 301
541 982
120071 126 722 811 994 121273 579
692 122013 31 37 156 219 988 123087
219 725 842 64 73 86 124044 221 351 75
586 812 933 125149 925 126050 67 729
81 957 127102 216 74 96 456 587 611
829 128081 357 988 129066 96 208 22
97 846
130075 181 99 377 999 131089 245 394
604 733 132735 873 925 133081 147 503

770 832 134167 627 743 66 86 135011
26 223 329 61 483 528 136190 327 638
45 883 137411 914 62 138092 344 671 91
139005 201 33 35 41 66 753
140186 319 695 794 141181 326 94
917 142080 187 245 380 83 143189 606
38 926 144246 662 145186 247 334 85
414 146123 216 74 343 649 68 577 814
68 956 84 147204 340 47 589 998 148074
277 993 149854

150029 627 92 741 90 151120 60 828
42 961 152098 274 343 808 153265 357
87 865 154119 75 370 155142 46 284 303
515 93 913 156006 180 697 841 61 69
160039 65 398 488 567 684 911 161036
102 54 417 572 642 931 162050 69 222
619 793 845 57 936 163707 52 58 70
872 164311 430 782 899 165002 364 683
993 166127 372 843 939 167338 621 817
168494 530 641 909 169082 276 590 823
977

170086 103 83 498 731 961 67 171232
373 609 172095 486 569 669 96 778
173065 490 517 51 66 667 832 71 174050
135 234 95 790 908 49 175118 252 329
78 868 176141 216 75 87 339 418 71
640 680 90 706 33 177123 263 368 463
737 178109 435 578 843 910 179427 534
785 862
180097 101 57 84 768 181111 207
981 182329 759 183028 92 132 644 70
888 947 67 184063 438 657

III-ci ciągnięcie

Po 100 złotych.

687 904 96 1506 20 2542 3505 76 607
849 4368 5551 6354 468 704 7110 579
8193 208 603 9922 11422 45 55 782 13195
502 30 730 14301 572 606 15592 848
16244 18389 649 19157 437 725 20913
21418 630 980 22561 23501 24234 334
512 647 25570 610 26494 27131 831 28143
30037 49 31081 815 32085 373 877 33492
990 34572 36756 37583 7740 98 38407 78
39058 198 40556 674 41484 43292 44653
45678 807 46629 47192 514 48154 906
49639 908 51462 65 53126 54098 303 435
602 12 964 55197 375 765 56352 970
57827 88159 421 518 735 813 59142 205
9 567 663 60088 762 85 975 61210 62308
876 63500 64589 790 65281 452 883 66202
897 67611 68757 69040 692 768 986
70138 217 71710 72373 511 620 900 73086
200 39 76206 77779 78485 79219 61 701
80043 249 81391 641 82376 83346 415
84298 686 980 86700 87067 88319 654 873
89024 564 90082 107 465 551 763 905
91096 239 810 92197 660 784 94128 48
95084 96148 301 42 97027 443 98997
99013 682 101250 544 102030 185 336
413 502 103038 251 97 300 87 479 104870
105107 244 554 645 106140 398 107046
377 111996 113105 19

114201 703 115369 786 116291 586
996 118479 119332 121093 122247 721
123939 51 124063 125211 32 126229
127362 129259 929 130513 933 131493
695 885 933 132012 33 563 133145 77
763 134537 135192 334 136123 127257
550 719 70 139631 140834 141617 984
142632 143262 413 144741 961 145046
329 559 146596 981 147044 977 148175
922 149877 281 150341 151865 152219
478 153014 240 154153 722 645 155167
401 990 158281 567 159174 731 161192
952 162776 163148 322 521 164319 28
775 165149 202 166016 335 167060
169804 59 170913 84 171750 172991
173289 364 175815 176320 177195 178912
180039 491 181559 182589 183706 69 851
184455 881

8 667 1193 299 364 648 983 2042 3679
828 34 4337 531 667 833 934 79 5075
159 255 389 799 927 6133 603 74 7632
897 8056 164 659 744 879 9199
10280 11023 493 521 12206 408 722
14014 174 375 585 15153 16096 521 98
17040 153 204 77 579 668 732 894 19061
595 940
20938 21076 499 502 769 826 992 22318
417 620 24037 364 765 25252 26874 973
27024 29238 524 609 837
30333 837 31514 672 913 32023 513
33943 34805 82 974 35490 898 36194 428

667 1193 299 364 648 983 2042 3679
828 34 4337 531 667 833 934 79 5075
159 255 389 799 927 6133 603 74 7632
897 8056 164 659 744 879 9199
10280 11023 493 521 12206 408 722
14014 174 375 585 15153 16096 521 98
17040 153 204 77 579 668 732 894 19061
595 940
20938 21076 499 502 769 826 992 22318
417 620 24037 364 765 25252 26874 973
27024 29238 524 609 837
30333 837 31514 672 913 32023 513
33943 34805 82 974 35490 898 36194 428

Stawki.
8 667 1193 299 364 648 983 2042 3679
828 34 4337 531 667 833 934 79 5075
159 255 389 799 927 6133 603 74 7632
897 8056 164 659 744 879 9199
10280 11023 493 521 12206 408 722
14014 174 375 585 15153 16096 521 98
17040 153 204 77 579 668 732 894 19061
595 940
20938 21076 499 502 769 826 992 22318
417 620 24037 364 765 25252 26874 973
27024 29238 524 609 837
30333 837 31514 672 913 32023 513
33943 34805 82 974 35490 898 36194 428

602 12 964 55197 375 765 56352 970
57827 88159 421 518 735 813 59142 205
9 567 663 60088 762 85 975 61210 62308
876 63500 64589 790 65281 452 883 66202
897 67611 68757 69040 692 768 986
70138 217 71710 72373 511 620 900 73086
200 39 76206 77779 78485 79219 61 701
80043 249 81391 641 82376 83346 415
84298 686 980 86700 87067 88319 654 873
89024 564 90082 107 465 551 763 905
91096 239 810 92197 660 784 94128 48
95084 96148 301 42 97027 443 98997
99013 682 101250 544 102030 185 336
413 502 103038 251 97 300 87 479 104870
105107 244 5

Przemysł, Handel, Rolnictwo, Rzemiosło, Finanse

INŻ. A. DZIEDZIUL

Prezes Zw. Cegielni i I wiceprezes Okręgowego Zw. Pracodawców.

Dlaczego jesteśmy za przymusem organizacyjnym?

W prasie nieomal codziennie spotykamy artykuły, analizujące sprawę przymusu należenia do organizacji branżowych, przewidzianych nowelą do nowej Ustawy Przemysłowej. Słyszymy głosy pro i contra, — w każdym razie sprawa ta interesuje w wysokim stopniu wszystkie organizacje gospodarcze.

Głosy, wypowiadające się zasadniczo przeciw przymusowi, wysuwają głównie ten argument, że dotychczasowe dobrowolne organizacje mogą wskutek przymusu zamienić się w instytucje urzędowe i z konieczności ukształtować działalność swoją według szablonu z „góry” narzuconego, — że jest to dalszy krok w kierunku etatyzacji życia gospodarczego. W C. Gaz. Handlowej p. Tr. pisze, że „niema potrzeby zapędzać w trybie przymusu jakiegokolwiek przedsiębiorstwa do organizacji, która rzeczywicie broni jego interesu, skoro Izby P.-H. są temi organizacjami, które już koordynują przymusowo wszystkie branże i że będzie to dublowaniem funkcji organizacji gospodarczych.”

Mamy to głębokie przeświadczenie, że tego rodzaju obawy pochodzą od osób, które nie biorą czynnego udziału w organizacjach gospodarczych, praktyka bowiem zmusza nas do zupełnie innych konstatowań, wręcz przeciwnych.

Ponieważ, jak dowiedzieliśmy się, nie należy oczekiwać urzędowego rozporządzenia wykonawczego do omawianej noweli, by pozostawić samemu życiu możliwości nieskrępowanego ustosunkowania się do możliwości przymusu, chcielibyśmy podzielić się naszymi doświadczeniami z prac w organizacjach gospodarczych.

Przedewszystkiem musimy skonstatować, że gros naszych sfer gospodarczych nie grzeszy wyrobieniem i nie ma dostatecznego zrozumienia dla ważności branżowych organizacji często dlatego, że nigdy nie zadało sobie trudu pointeresować się — co też organizacje robią? Większość stoi zupełnie na uboczu i interesuje się więcej klubem wioślarskim czy futbolowym, niż swoją organizacją branżową. Druga grupa — to ci, którzy otwarcie przyznają się do tego, że ponieważ organizacja branżowa egzystuje i działa, to i tak wszystko zrobi, co należy, dla obrony swego przemysłu. Poco oni wobec tego, powiadają nam, płacić mają składki, tracić czas na różne zebrania, a tembardziej być skrupowani różnemi uchwałami, skoro, nie należąc do organizacji — mogą do uchwał ustosunkowywać się w miarę swych upodobań i wygód i nic nie płacić. Doskonale i tanio.

Trzecia grupa — to ludzie bardziej uspołecznieni, którzy do organizacji należą, ale na zebrania przeważnie nie chodzą, a składki opłacają bardzo niechętnie. Do tych zaliczamy n. p. takiego właśc. wielkich zakładów — inżyniera, który, na monit o opłaceniu składek odpisał, że „naco on ma płacić, skoro za 2 lata Związek dla niego osobiście nic nie zrobił!” Jest to wysoce charakterystyczna odpowiedź, pochodząca jednak od człowieka uświadomionego i inteligentnego, który przez szereg lat był członkiem zarządu Związku. Można sobie wyobrazić, jak zapatruje się na doniosłość pracy organizacji pół inteligent lub człowiek prosty!

Czwarta grupa — to ci „grzeczni”, jak trafnie na pewnym zebraniu ich nazwano. Są to ci, co organizację trzymają i prowadzą, składki punktualnie płacą, a w momentach finansowo krytycznych dla Związku — poważnie dopłacają, roz-

jeżdżają po zebraniach i do Warszawy, interweniują, pouczają i doradzają, jednym słowem są kośćcem pacierzowym i sercem organizacji. Jest ich tylko garstka w każdej organizacji, kilku albo kilkunastu, i na tych spoczywa cała praca. Są to ludzie dobrej woli i wysokiego uspołecznienia, i nie należy wątpić, że o ile przymus zostałby wprowadzony, sami nadal kierować będą organizacją. Powiadają nam, że masa przymusowo należących do organizacji może wybrać innych mniej godnych. Nie mamy obawy, bo do władz organizacyjnych garną się tam tylko, gdzie stanowiska są płatne. Tam, gdzie praca wykonywana jest honoris causa, zawsze brak ludzi na stanowiska kierownicze. Dlatego też obawa majoryzacji szarej masy przy obsadzeniu kierowniczych stanowisk wydaje nam się najzupełniej nieuzasadniona.

Drugą wysuwana obawa, że w razie przymusu może być ze strony władz wywierany nieporządany nacisk na sam kierunek pracy organizacji, wydaje nam się również bezpodstawny. Organizacje

branżowe zajmują się wyłącznie działalnością gospodarczo-techniczną, stając od angażowania się w sprawy polityczne. Stąd brak poprostu podstaw do ingerencji władz, które tylko wtedy mają powód do wkraczania, o ile działalność organizacji zaczyna przybierać charakter nielegalny lub antypaństwowy. A wtedy właśnie ingerencja jest konieczna. — Długoletnie doświadczenie uczy, że organizacja gospodarcza wypełniać może swe zadanie tylko o tyle, o ile praca jej jest uzgadniana z władzami nadzorczymi, pozatem i to specjalnie podkreślić chcielibyśmy, organizacja, racjonalnie prowadzona, zawsze doznawała i doznawać będzie pełnego poparcia ze strony władz, bezpośrednio zainteresowanych w prosperowaniu organizacji branżowych. Nie podzielamy więc zupełnie obaw, co do szkodliwości ściślejszej współpracy z władzami nadzorczymi, odwrotnie — uważamy tę współpracę i to najbardziej ścisłą za conditio sine qua non wszelkiej owocnej pracy. (Dokończenie nastąpi).

Polska głównym eksporterem żyta

Wzrost światowego eksportu pszenicy i spadek wywozu żyta

Pierwsze cztery miesiące nowej kampanji zbożowej t. j. od dn. 1 sierpnia do 30 listopada r. ub. przyniosły wzrost światowego eksportu pszenicy, a spadek światowego wywozu żyta. Światowy wywóz pszenicy wyniósł w tym okresie 50 milionów kwintali, podczas gdy w analogicznym okresie 1933 r. — 44 miliony q., światowy wywóz żyta wyniósł — 3,5 milionów q., podczas gdy w 1933 r. — 5,5 miljn. q.

W eksporcie żyta Polska nadal utrzymuje się na pierwszym miejscu. Wywóz żyta

z Polski w ciągu tych czterech pierwszych miesięcy nowej kampanji zbożowej wyniósł 1,6 miljn. q. Drugie miejsce po Polsce zajmuje Argentyna z kwotą 530 tys. q. Niemcy, których eksport żyta był zawsze wysoki, w ciągu omawianego okresu nie wywoziły prawie tego zboża.

Wzrosł również w tym okresie światowy wywóz jęczmienia, podnosząc się z 8,2 do 9,1 miljn. q., przy czym wywóz z Polski stanowił 1,5 miljn. q. Zwiększył się wreszcie wywóz owsa z 2,5 na 4,1 miljn. q.

Zniżka ceł a salon samochodowy Targów Poznańskich

Salon Samochodowy na Targach Poznańskich skupi te wszystkie fabryki, których produkcja przez niższe ceł będzie miała udostępniony polski rynek. Ponieważ czynniki fachowe przewidują sprzedaż na wiosnę tego roku około 8.000 samochodów, przeto w interesie wszystkich fabryk które z Polską pragną pracować, leży, by wystawiły w Salonie. Już obecnie angielskie firmy samochodowe zajmują stoiska.

„Tydzień Poznania” organizowany w związku z Targami Poznańskimi uzyskał od Ministerstwa Komunikacji ulgi przejazdowe tak samo jak Krynicia na „Święto Zimy” tj. 33% ulgi w drodze do Poznania i bezpłatny powrót. W ten sposób zjazd klientów Salonu Samochodowego na Targach Poznańskich niewątpliwie będzie oibrzymi.

Zmiany przepisów ustawy o podatku dochodowym projektuje Ministerstwo Skarbu

Ministerstwo Skarbu przesłało samorządowi gospodarczemu projekt ustawy o zmianie niektórych przepisów ustawy o państwowym podatku dochodowym. Projekt przewiduje w szczególności zmianę 3 artykułów, a mianowicie w art. 6 ustawy dodany ma być ustęp nowy, nakazujący, że osoby prawne, prowadzące prawidłowe księgi handlowe, mogą jednorazowo odpisać całkowitą wartość przedmiotów, nabywanych od r. 1935 począwszy, których zwykły okres życia w przedsiębiorstwie nie przekracza lat pięciu. Przepis ów — jak wynika z jego treści i intencji — ma na celu zwolnienie od opodatkowania nakładów inwestycyjnych krótkotrwałego charakteru, które w myśl dotychczasowych przepisów traktowano jednak jako inwestycje, wobec czego wydatki włączane były do podstaw opodatkowania.

Do art. 21 ustawy w myśl projektu miałyby być dodane nowe ustępy, których celem jest zabezpieczenie w dostatecznej mierze interesów skarbu. Projekt przewiduje, że jeżeli osoba prawna, pozostająca w bezpośrednim lub pośrednim związku gospodarczym z osobą, mającą siedzibę lub miejsce zamieszkania zagranicą, tak układa bieg swoich interesów, że dzięki temu związkowi, uzależniającemu jedną z tych osób od drugiej, lub będącemu szczególnie korzystnym dla osoby, mającej siedzibę lub miej-

sce zamieszkania zagranicą, wcale nie wykazuje zysków albo też wykazuje zyski mniejsze od tych, jakichby należało oczekiwać, gdyby wspomniany związek nie istniał — wówczas dochód podatkowy danej osoby prawnej należy ustalić bez uwzględnienia obciążeń szczególnych, wynikających z powyższego związku.

Jeżeli ustalenie kwoty dochodu na podstawie ksiąg handlowych natrafia na trudności, wówczas dochód będzie ustalony na podstawie obrotu przy zastosowaniu norm średniej zyskowości dla przedsiębiorstw takiego samego lub podobnego rodzaju.

Wreszcie w myśl projektu ministerstwa skarbu, art. 44 uzupełniony ma być w ten sposób, że służbodawca, wypłacający osobie u niego zatrudnionej obok wynagrodzeń per-jodycznych również wynagrodzenia jednorazowe, obowiązany jest — jeżeli łączna suma wynagrodzeń perjodycznych i jednorazowych za dany rok kalendarzowy przekracza 10.000 zł — obliczyć podatek, przyjmując za podstawę łączną sumę tych wynagrodzeń.

O ile obliczony w ten sposób podatek przekracza kwotę, przypadającą do potrącenia zgodnie z art. 43, różnicę należy potrącić dodatkowo przy ostatniej wypłacie wynagrodzenia za dany rok kalendarzowy.

SMALEC

gwarantowany czysto wieprzowy po cenie 95 groszy za kilogram w skrzynkach a 25 kilogramów franco stacją załadowania wysyłają za zaliczeniem

ZAKŁADY PRZEMYSŁOWO-HANDLOWE „MIRAMA” WARSZAWA, UL. SENATORSKA 6.

Wiadomości gospodarcze Krajowe

WZROST LICZBY ŚWIADECTW PRZEMYSŁOWYCH W R. 1935.

Do końca 1934 r. wykupiono w Polsce na rok 1935 ogółem 279.257 świadectw przemysłowych. W stosunku do roku ubiegłego ilość wykupionych świadectw przemysłowych wzrosła o 26.836. W województwie pomorskiem wykupiono świadectw 14.263.

W HANDLU MIĘDZYKRAJOWYM TRZEBA ZACHOWYWAĆ DOBRE OBYCZAJE.

Państwowy Instytut Eksportowy zwraca uwagę na fakt, że eksporterzy polscy często krocą pomijając milczeniem listy, nadchodzące do nich w sprawach handlowych od firm zagranicznych. Fakty tego rodzaju pozostają w drastycznej sprzeczności z podstawowymi dobrymi obyczajami, istniejącymi w handlu międzynarodowym.

BILANS P. Z. U. W. ODZWIERCIAŁA POPRAWĘ GOSPODARZĄ.

Na poprawę położenia gospodarczego w Polsce wskazuje m. in. również bilans Powszechnego Zakładu Ubezpieczeń Wzajemnych w dziedzinie przymusowych ubezpieczeń od ognia za 1934 r. Prace nad zamknięciem bilansu tego działu pozwalają już stwierdzić wyraźną poprawę w inkasie składek. Zjawisko to jest tembardziej znamienne dla stwierdzenia pewnej poprawy sytuacji gospodarczej w kraju, że Zakład stosuje przy spłacie zaległych składek daleko idące ulgi i ułatwienia.

NOWE DZIAŁY POLSKIEJ PRODUKCJI PRZEMYSŁOWEJ.

Spółka Akcyjna „Boruta” w Zgierzu rozpoczęła produkcję i wypuściła na rynek kwas betaoksynaftosowy. Posiadana przez Spółkę Akcyjną „Boruta” aparatura pozwala całkowicie pokryć zapotrzebowanie rynku wewnętrznego. Uruchomienie następnego zakładu półproduktu organicznego uzupełnia zespół półproduktów, fabrykowanych w Polsce, ogólna zaś ich ilość przewyższa w tej chwili setkę artykułów.

ZJAZD DELEGATÓW RADY NACZELNEJ ZRZESZEN KUPIECKICH.

W dniu 7 marca odbędzie się w Warszawie zjazd delegatów Naczelnej Rady Zrzeszeń Kupieckich Pomorskiego. Porządek obrad przewiduje dyskusję nad sprawą zrzeszeń ustawowych, zagadaniem sklepów fabrycznych, sprawą administracyjnego regulowania cen na artykuły powszechnego użytku i sprawą umowy o naukę na podstawie przepisów nowego prawa przemysłowego. Poza tem zjazd zajmie się również zagadnieniem reformy świadectw przemysłowych.

WYMIANA TOWAROWA POLSKO-HOLENDERSKA.

Według danych holenderskich przywóz towarów polskich do Holandji wyniósł w r. ub. 13,8 milj. flor. wobec 16,2 milj. flor. w 1933 r. Jednocześnie eksport holenderski do Polski uległ zwyzce z 6,97 milj. flor. w 1933 r. do 7,81 milj. flor. w 1934 r. Na ograniczenie przywozu z Polski do Holandji wpływają w poważnym stopniu istniejące w Holandji ograniczenia importowe, które w 1934 r. uległy rozszerzeniu. Dalsze ich obostrzenia nastąpiły już w początku r. b.

Zagraniczne

REORGANIZACJA N. R. A.

W najbliższym czasie Roosevelt zamierza przeprowadzić ponownie centralizację N. R. A., na czele której stanąłby jeden tylko kierownik. Motywnym tego zamiaru są rozbieżności zdań wśród 7 członków zarządu mianowanych po ustąpieniu generała Johnsona. Rozbieżności te w wielu wypadkach okazały się niemożliwe do usunięcia.

POGORSZENIE BILANSU HANDLOWEGO NIEMIEC.

Bilans handlu zagranicznego Niemiec w styczniu r. b. wykazuje dalszy spadek wywozu w stosunku do grudnia ub. r. z 354 do 299 milj. Rmk. Natomiast import lekko się zwiększył, a mianowicie z 399 na 404 milj. Rmk. Na skutek tego saldo ujemne bilansu handlowego Rzeszy podniosło się z 45 milj. w grudniu ub. r. do 105 milj. Rmk. w styczniu r. b.

RADJO-aparaty PHILIPSA na raty • wszystkie modele na składzie

Grim Sukc. i Kamiński

Centrala w Warszawie, Rymarska 7

Oddz. w Sądni. Starowiejska 47, tel. 26-48

Na ziemiach Pomorza

Scena teatralna... za kratami

**WIEŹNIARKI FORDOŃSKIE W ROLI WYKONAWCZYŃ KOMEDJI LUDOWEJ. — WSPÓLTOWARZYSZKI GORGO-
NOWEJ I MALISZOWEJ ZBIERAJĄ OKLASKI... — SKAZANA NA BEZTERMINOWE WIEZIENIE MORDERCZYNI
MĘŻA W ROLI ŁAGODNEJ CIOCI. — CZY ŻYCIE... JEST TYLKO GRĄ?**

W sporym pliku codziennej poczty — na biurku redakcyjnym znalazł się któregoś dnia w minionym tygodniu komunikat, zwracający na siebie szczególną uwagę. Było to krótkie zaproszenie, streszczające się do lakonicznej wzmianki, że więźniarki w Fordonie urząda w niedzielę dn. 17 lutego r. b. **przedstawienie amatorskie**, na którym odegrana będzie **przez więźniarki komedia w dwóch aktach „Okreźne” J. Korzeniowskiego**. Cóż znaczy dla dziennikarza z prawdziwego zdarzenia, że w niedzielę odbywa się na miejscu akurat z piętnaście „walnych” zebrań, dziesięć herbatek i pięć zabaw, od których roi się kalendarz redakcyjny? Jedziemy!

Wobec takiego postanowienia (nie tyle własnego, ile redaktora naczelnego raczej nawet prawdziwie pieska pogoda, jaka ub. niedzieli zrywała dachy i wywracała domy, a ceglami i dachówkami miało po ulicy, jak jesienny zefirek zżółkniętymi liśćmi — nie zdołała powstrzymać nas od wyjazdu. Do Fordonu przecież niedaleko. Więźniarki dla kobiet w Fordonie znane jest naszym Czytelnikom z cyklu ciekawych reportaży naszego „lotnego” współpracownika, to też nie będziemy gubić się w opisie „ponurego gmachu z czerwonej cegły”, lecz prościutecznie wkroczymy na kamienne schody, by pociągnięciem dzwonka zawiadomić strażniczkę o swem przybyciu. Drzwi otwierają się prawie natychmiast, gdyż naczelnik więzienia, sympatyczny p. Rymkiewicz zaprosił sporo gości na przedstawienie, to też klucze w zamku dzwonią prawie, że bez przerwy.

Przedstawienie ma się rozpocząć dopiero za pół godziny, więc większość „widzów” zwiedza więzienie, oraz chlubę p. nacz. Rymkiewicza: gospodarstwo, inwentarz, przedziałnie... Po dobrym kwadransie sympatyczna aspirantka więzienna zaprasza nas do salki gdzie ma odbyć się przedstawienie.

Widownia nabita... Publiczność siedzi w skupieniu — rozlega się tylko szmer, cichszy niż zwykle podczas przerwy w teatrze. Tylko na scenie, za „samorodną” kurtyną z lnianego płótna panuje rozgardjasz. Jak przed rozpoczęciem każdego innego przedstawienia amatorskiego, „aktorzy” są podgorączkowani. Trochę tremy, trochę zniecierpliwienia, ostatnie szeptki, narady... Moment oczekiwania przeciąga się dość długo, gdyż na rozpoczęcie przedstawienia nie zezwala brak światła, którego elektrownia miejscowa zaczyna sączyć dopiero o godz. 15.30... Niema rady — trzeba czekać. Co niecierpliwszych uspokaja p. nacz. Rymkiewicz, przypominając, że przecież jesteśmy w miejscu, gdzie należy... siedzieć. Przypomnienie to mimowoli stawia w naszej wyobraźni kraty, za którymi przecież znajduje się ta scena.

Rozlega się tradycyjny trzeci dzwonek i kurtyna rozsusza się, odsłaniając miłe „ciepłe wnętrza” wysłane słynnymi kilimami fordońskimi. Kraty, które fantazja postawiła między sceną, a widownią powoli znikają... Jesteśmy na przedstawieniu amatorskim. W podświadomości kołace się jeszcze z początku przeświadczenie, że amateorkami, które popisują się przed nami na scenie są więźniarki, ale nie wiemy przecież, która z nich obarczona ma sumienie morderstwem, a która kradzieżą. Umysł nie informował się przedtem, by się nie uprzedzić. Wiemy tylko, że są to kobiety proste, niewykształcone, to też **podziwiać musimy ich grę, zachowanie się na scenie, a nawet — o dziwo! — swobodę**. Każdą ukazującą się na scenie amateorkę spotyka wejście setek ciekawych ócz. Spojrzenia te chcą dostać się do wnętrza duszy grających, by wyszukać odpowiedź na pytanie: co to za kobieta? za co tutaj przebywa?

Aktorki grają niewzruszenie spokojnie, widać że szybko oswoiły się z nie-

codziennem otoczeniem, daly się porwać chęcią zagrania jaknajlepiej. Czy wczuwają się w sytuację tak, by żyć tych chwil kilka w złudzeniu, że są **rzeczywistymi postaciami komedji, w przytulnym pokoju w starym dworku szlacheckim?** Trudno odgadnąć. W każdym bądź razie ileżto trzeba aktorstwa, by znaleźć się na tej scenie, przed oczyma widzów, którzy nigdy z takim krytycyzmem nie będą patrzeć na żadną aktorkę na innej scenie. Więźniarki grają jednak spokojnie, uśmiechają się, tańczą, to też dramatyczne refleksje szybko mijają.

Między sceną, a widownią mimowoli nawiązuje się nić sympatii dla tych istot, dla których w wielu wypadkach niema przyszłości niema wyjścia z za krat, a jeśli jest — to jakie?

Akt się kończy — zrywają się oklaski i znów pojawiają się uśmiechy na twarzach amateerek.

Tak mija akt drugi i trzeci. Coraz częściej podziwiamy wykonawczynie. Na zakończenie więźniarki w strojach narodowych tańczą, śpiewają, grają na mandolinach. Twarze mają roześmiane — nie ukrywają wcale swojej radości i zadowolenia. Zagrały jaknajlepiej.

Tak, jakby to nie działo się na scenie... za kratami.

Po przedstawieniu zapytujemy p. nacz. Rymkiewicza o bliższe dane dotyczące osób wykonawczyń, by zdziwić się poraż wtóry — i to najbardziej: postać

dostojnej matrony, cioci o gołębiem sercu odtworzyła, jak się dowiadujemy — **morderczyni męża, Iwańczykowa skazana na bezterminowe ciężkie więzienie**.

„Jest to dzielna kobieta — dodaje z uznaniem naczelnik więzienia. — W drodze łaski zmniejszono jej karę do 15 lat więzienia. Może zostanie zwolniona przedterminowo...”

Śmiejącą się Różią, niewinną panienką z dworku była... Kicówna, morderczyni babki. W roli męskiej, rządcy wystąpiła również morderczyni męża, Huńczyk. Niezdecydowanego panicza odtworzyła udatnie Kuberówna, ongiś znana pływaczka. W roli pokojowej krzątała się na scenie z zadziwiającą swobodą Wróblowa, która również wysłała męża, nawiasem mówiąc brutalą — na drugi świat własnoręcznie. Zachowuje się obecnie wzorowo — jak zapewniła nas p. nacz. Rymkiewicz. Pomaga w kancelarji...

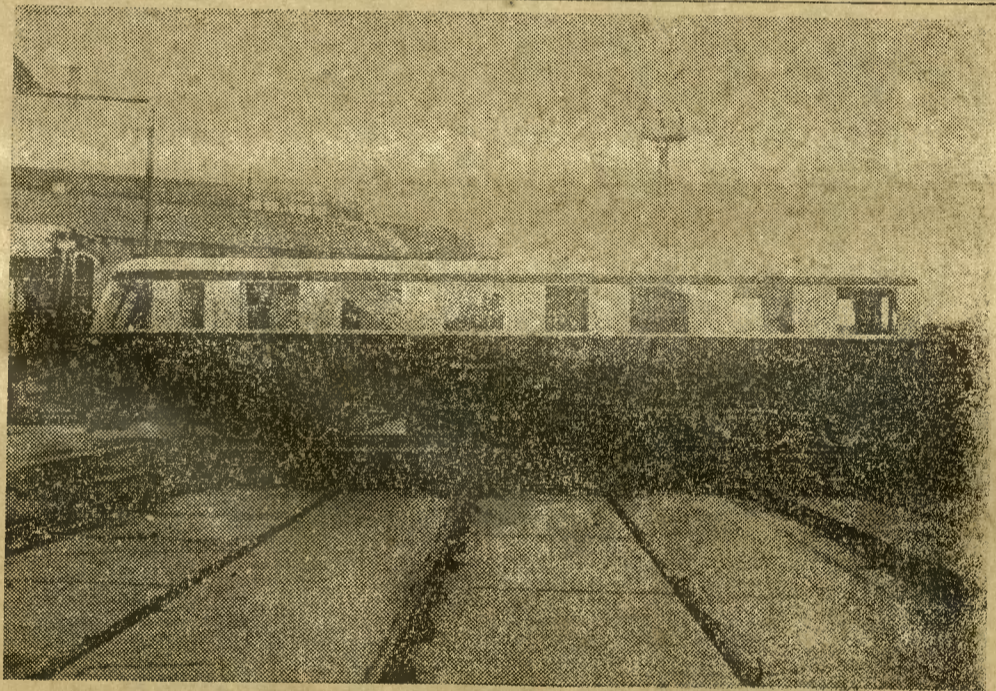
Nie pytamy się już o personalja reszty zespołu.

Odchodzimy, mając przed oczyma rozbawiony zespół amateerek.

Więźniarki dzisiejsze — domy pracy — to jednak dobrodziejstwo dla istot izolowanych od reszty społeczeństwa.

Przedstawienie — jak się dowiadujemy — przygotowała nauczycielka z kładu, p. Zawadzka.

Czesław Kościelski.

Wagon motorowy Bydgoskiej Kolejki Powiatowej.

Handel pomarańczami został unormowany

Kilo pomarańcz nabyć można już za 1.15 zł

Epilog wielkiej gorączki pomarańczowej, jaka szalała na wybrzeżu a zwłaszcza w głębi kraju, przyniósł spodziewane wyniki uregulowania handlu temi owocami. Jak już donosiliśmy przed kilku dniami, sprzedaż pomarańcz hiszpańskich, korzystających z 80% zniżki celnej w gdyńskich aukcjach owocowych odbywa się znowu z wolnej ręki.

Kontrolę nad ceną tych owoców przejął obecnie sam konsument, oraz kupiec detalista, którzy za pośrednictwem prasy informowani są przez gdyńską Izbę Przemysłowo-Handlową o stopniu zasilenia pomarańczami rynku wewnętrznego.

Jak już niejednokrotnie wyrażaliśmy przypuszczenia, „gorączka” powinna była minąć z chwilą odpowiedniego zaspokojenia w owoce kupiectwa, stosownie do wzmoczonego popytu. Fakt ten konstatajemy z radością, jako dokonany.

Nasycony pomarańczami rynek, sam w tej chwili wywołuje reakcję na obniżkę cen. Jeśli chodzi o Gdynię, która obecnie pod dostatkami zaspokojona jest w owoce południowe, to kupcy sami rozpoczęli obniżać nań ceny. Jestto zjawisko zupełnie zrozumiałe, wobec konku-

rencji, jaką sklepom i owocarniom — stwarzają sprzedawcy uliczni, zadawalający się minialnym zyskiem.

Nie mniej jednak zasługuje na specjalne podkreślenie obywatelskie i rzeczowe stanowisko, jakie nasze sfery kupieckie samorzutnie zajęły w tej sprawie. Mianowicie kilka firm wzorując się na sumiennej kalkulacji firmy **W. Brodowska, skład nasion i owoców**, przy ul. 10 Lutego — rozpoczęło już od szeregu dni sprzedawać pomarańcze po cenach dostosowanych do konjunktury i nakazu czasu. Nabyć w ten sposób można pomarańcze już po 1 zł. 15 gr. za kilogram i jest nadzieja, że cena ta w Gdyni jeszcze spadnie.

Konarzyny, pow. chojnickiego

— Z okazji 15 rocznicy odzyskania Pomorza odbyło się w Konarzynie w świetlicy Z. S. uroczyste zebranie. Zebranie zajął obywatel Głiszczyński. Przemówienie na temat 15 lat gospodarki polskiej na Pomorzu wygłosił obywatel prezes. Przemówienie swe zakończył okrzykiem na cześć pana Prezydenta i Marszałka Piłsudskiego. Po załatwieniu różnych spraw towarzyskich i odczytaniu dziennika zarządzeń i rozkazów zebranie zakończono.

Obrały Wojewódzkiego Komitetu Wychowania Fizycznego i Przystosowania Wojskowego

Dnia 26 bm., t. j. w nadchodzący wtorek o godz. 11-tej w auli Urzędu Wojewódzkiego odbędzie się, pod przewodnictwem Pana Wojewody Pomorskiego Kirtiklisa, **okresowe kwartalne posiedzenie Wojewódzkiego Komitetu WF. i PW.** z następującym porządkiem dziennym: 1. Zagajenie. 2. Odczytanie protokołu z poprzedniego posiedzenia. 3. Sprawozdanie z kontroli komitetów w. f. i p. w. przeprowadzonej przez komisję rewizyjną. 4. Sprawozdanie z wykonania budżetów komitetów w. f. i p. w. w 3-ch kwartałach okresu budżetowego 1934-35. 5. Sprawozdanie z akcji rozpowszechniania Państwowej Odznaki Sportowej w roku 1934. 6. Różne.

Co spowodowało pożar wagonu pocztowego?

Komisja ustaliła winę jednej z firm gdańskich

Wobec sponięcia wagonu pocztowego pociągu pospiesznego Gdynia — Katowice — Kraków przybyła specjalna komisja Ministerstwa Poczty i Telegrafów, która wspólnie z gdańskimi władzami śledczymi prowadziła dochodzenie. Ustalono przytem, że **winę ponosi jedna z firm gdańskich**, która bez odpowiedniej deklaracji i opakowania **na dała przesyłkę z materiałami łatwopalnymi** jako zwykłą paczkę pocztową. Postępowanie sądowe określi jaką odpowiedzialność cywilno-karną ponosi firma.

Zderzenie pociągu z furmanką Lekko uszkodzona... lokomotywa

Na niezabezpieczonym przejeździe przez tor kolejowy w Wielkądzu w pow. chełmińskim najechał pociąg osobowy jadący z Melna do Chełmży na furmankę rolnika Zabła Jakóba z Wielkądza.

Furmanka jak i parowóz zostały lekko uszkodzone, woźnica Zabel Helmut oraz konie wyszły bez szwanku.

Z dochodzeń wynika, iż główną winę ponosi tutaj woźnica, który przejeżdżając przez tor kolejowy nie zważył na nadjeżdżający pociąg, ani na sygnał ostrzegawczy, jaki kierownik parowozu oddał przepisowo.

Wykrycie szajki przemytników

Ciężka i odpowiedzialna jest praca oficera i szeregowego Polskiej Straży Granicznej. Słota czy szaruga, deszcz czy mróz stale trzeba trwać na posterunku, stale walczyć ze zbrodniczymi jednostkami, które w sposób, niejednokrotnie, bardzo wyrafinowany usiłują przemyścić najrozmaitsze towary przez granicę. W ostatnich dniach Komisarjat Straży Granicznej w Tczewie przyłapał nieuchwytnego dotychczas przemytnika, Zygmunta Janiszewskiego, zamieszkałego w Tczewie. Janiszewski, wiedząc, że bezpośrednio przytrzymanie towarów przemyconych w domu, może go zdradzić, urządził się dość sprytnie. Przemycone towary dostarczał nie do Tczewa lecz do Czarnej Wody pow. chojnickiego, gdzie lokował je u niejakiego Tuszkowskiego, a ten na żądanie wysyłał towar pod adresem Borysa, zamieszkałego w Tczewie przy ul. Czyżkowskiej 110. Kombinacje te utrudniały wysledzenie przemytnika, jednak dzięki nadzwyczajnej sprawności wywiadowców Straży Granicznej, udało się go przyłapać. Podczas rewizji u Borysa znaleziono 1419 papierosów, kilkudziesiąt cygar, czekoladek, herbatę itd. Przemycony towar odstawiono do dyspozycji sądu, a przemytnikami zaopiekowały się władze.

Stan wody w Wiśle

Poziom wody w Wiśle i jej dorzeczu wynosił w dniu 19 lutego o godz. 7 rano:

W Krakowie (—0.22) —0.70; w Nowym Sączu (Dunajec) (1.07) 0.94; w Przemysłu (San) (—1.82) —1.76; w Zawichoście (1.55) 2.26; w Warszawie (1.33) 1.63; w Wyszku (Bug) (0.72) 1.40; w Pułtusk (Narew) (1.32) 1.48; w Płocku (1.05) 1.18; w Toruniu (1.30) 1.52; w Fordonie (0.85) 1.01; w Chełmie (0.58) 0.80; w Grudziądzu (1.24) 1.23; w Korzeniowie (1.30) 1.25; w Piekle (0.56) 0.64; w Tczewie (0.05) —0.08; w Einlage (2.70) 2.24; w Schiewenhorst (2.90) 2.46.

W nawiasach podajemy stan wody z poprzedniego dnia.

Temperatura wody wynosiła w dniu 18 bm. o godz. 7 rano 0,4 st. C., a w dniu 19 bm. o tej samej godzinie 0,5 st. C.

Temperatura powietrza wynosiła o godz. 7 rano w dniu 18 bm. 0 st. C., a w dniu 19 bm. plus 3 st. C.

Kierunek wiatru: zachodni.

Dzięk w Bydgoszczy

Środa
20
lutego

Kalendarzyk rzym.-kat.
Środa: Leonab. — Czwartek: Feliksab.

PRZEWIDYWANY PRZEBIEG POGODY w dniu 20 lutego

Pogoda o zachmurzeniu zmiennym z większymi rozpozgodzeniami w ciągu dnia. Ciepło umiarkowane na wybrzeżu dość silne i porywiste wiatry z kierunków zachodnich.

— **Dyżur nocny aptek**, do dn. 24 bm. wyłącznie pełnia: Apteka pod Niedźwiedziem, ul. Niedźwiedzia 11, tel. 50 i Apteka pod Koroną, ul. Dworcowa 48, tel. 301.

— **Muzeum Szkolne**, ul. Warszawska 25 i pstr. otwarte codziennie w godz. 11—14. Obecnie wystawa rysunków, zajęć praktycznych, przedszkola i esperanta.

Z TEATRU MIEJSKIEGO.

Dziś w środę „Wiktorja i jej huzar” o peretka Abrahama.

Wielkim wyczynem artystycznym będzie premiera opery ludowej „Siedmiu szwabów”. Utwór ten należy do prawdziwych pereł twórczości Millöckera obok „Gasparone” i „Palestranta” i cieszy się dotąd wszechświatowym powodzeniem. Opera ta, przesłana pod względem melodyki i bogata w rytmikę ukaże się na naszej scenie po raz pierwszy w nadchodzący czwartek, dnia 21 bm. w doskonałej obsadzie, opracowaniu muzycznym J. Sillicha, w reżyserji i inscenizacji M. Downunta. Poza całym zespołem działu pomocniczym udział przyjmują liczny poczet sił pomocniczych w ogólnej liczbie ponad 120 osób. Premiera jak tego oczekiwać należało obudziła zrozumiałe zainteresowanie.

„Kwiecista droga” po cenach niższych daną będzie w nadchodzącą niedzielę o godzinie 16-tej.

REPERTUAR KIN.

ADRIA: „Antek Policmajster”.
APOLLO: „365 Żon króla Pausola”.
BAŁTYK: „Skarb na pustyni” i „Miłość czyni cuda”.
KRISTAL: „Szpieg nr. 13”.
MARYSIENKA: „Książę Arkadij” i „Miasto pod terosem”.
REWJA: „Stracony ekspres” i rewja.

Informator dla przyjeżdżających do Bydgoszczy

Odjazd pociąg. z Bydgoszczy

(ważny od dn. 7. 10. 1934 r.).

Toruń—Warszawa: 2,37, 6,50, 8,05, 9,57, 13,55, 15,30, 18,01, 19,58, 21,26, tranzytowy 23,16.

Tczew—Gdańsk—Gdynia: 0,40, (do Laskowic), 3,56, 5,50 (do Laskowic), 7,35, 12,13, 13,13, (do Laskowic), 17,17, 20,03, 20,10.

Kościerzyna—Gdynia: 8,13, 15,45.
Nakło—Piła: 0,01, 6,15, 10,49, 14,45, 19,46.
Unisław—Brodnica: 4,50, 8,11, 13,45, 16,10, 21,55.

Inowrocław—Poznań: 2,21, 3,50, 6,20, 11,45, 13,40, 18,10, 20,40, 22,25.

Wągrowiec—Poznań: 5,00, 10,32, 13,26, 18,54.

Inowrocław — Karsznice — Herby Nowe: 2,21, 13,40.

Restauracje i Kawiarnie

Restauracja i Cukiernia Berendt. Wyborowa kuchnia, wymienione ciastka.

ZEBRANIA

— **Roczne Walne Zgromadzenie** Spółdzielni Surowców Malarzy i Lakierników z odpow. udz. w Bydgoszczy odbędzie się w poniedziałek, dnia 25 lutego br. o godz. 17-tej w lokalu „Gastronom” przy ul. Marszałka Focha Nr. 20. Porządek obrad: 1) zagajenie i odczytanie protokołu z ostatniego Walnego Zebrania. 2) odczytanie protokołu z odbytej rewizji przez Związek Rewizyjny. 3) dyskusja nad protokołem rewizyjnym. 4) sprawozdania roczne: a) Rady Nadzorczej, b) Komisji Rewizyjnej, c) Zarządu oraz przedłożenie bilansu i rachunku zysku i strat za rok 1934. 5) dyskusja nad sprawozdaniami. 6) udzielenie absolutorjum dla organów wykonawczych. 7) podział zysku. 8) uchwalenie dotychczasowych uchwał kredytowych i uchwalenie nowych formy kredytowej dla członków. 9) komunikaty Zarządu. 10) uzupełniający wybór członków Rady Nadzorczej. 11) ogłoszenie ukonstytuowania się Rady Nadzorczej. 12) wolne głosy bez uchwał. 13) zamknięcie. (—) J. Kaźmierczyk, przewodniczący.

— **Zjazd podokręgu zawodu piekarskiego** w Bydgoszczy odbędzie się w czwartek, dn. 21 bm. o godz. 11,30 w lokalu Hotelu Leninga. Porządek obrad przewiduje rozpatrzenie szeregu ważnych dla zawodu piekarskiego spraw.

— **B. K. S. „Wodnik”**. Plenarne zebranie dn. 21 bm. o godz. 20 w Leningu. Uprasza się o przybycie wszystkich członków.

— **„Gdynia”**. Pod takim tytułem wygłosi p. prof. Waszczykowski na najbliższym zebraniu I. Komitetu dzielnicowego BBWR, jakie odbędzie się w dn. 25 bm. o godz. 20 w lokalu przy ul. Dworcowej 6.

Z miasta

— **Ku uwadze Pań Domu**. Herbatki towarzyskie Zw. Pań Domu odbywać się będą nadal w czwartki o godz. 17 w lokalu Stow. Techników, Cieszkowskiego 4. W piątek 22 bm. o godz. 17 pokaz kucharza w Gazowni Miejskiej.

— **Dyrekcja Miejskiej Szkoły Handlowej** składa serdeczne podziękowanie: Dyrekcji i pp. kierownikom firmy Be-De-Te za kilkudniowe bezinteresowne praktyczne pokazy wystaw, urządzenia wewnętrznego przedsiębiorstwa, chętnie udzielane objaśnienia w czasie „Białych dni” młodzieży zakładu i ułatwienie w ten sposób szkole praktycznego nastawienia młodzieży do handlu i kupiectwa.

— **Zabawa karnawałowa Rodziny Politycznej** odbędzie się tradycyjnym zwyczajem na dwóch salach równocześnie (w Resursie Kupieckiej i w sali p. Kowalskiego, ul. Wrocławskiej) w sobotę, dn. 23 bm. Początek o godz. 20. Czysty zysk z imprezy przeznaczony jest na akcję dożywiania i leczenia dzieci policyjnych i dożywiania dzieci bezrobotnych.

— **Zabawa Sekcji Przyjaciół 13 Bydg. Druż. Harc.** odbędzie się w sali p. Maleckiej.

Bydgoski Obwód Legionu Młodych w dniu 5-lecia istnienia organizacji młodolegionowej

Z okazji 5-lecia istnienia Legionu Młodych — Związku Pracy dla Państwa, ub. soboty odbyło się w świetlicy bydgoskiego Obwodu L. M. podniosła uroczystość, połączona z aktem złożenia ślubowania przez uczestników ostatniego kursu kandydatów. Wieczornicę zajął okolicznościowym przemówieniem komendant Obwodu **Ig. Krawczyński**, przypominając młodym legionistom cel organizacji, oraz ważniejsze momen-

Jak wygląda polski samorząd miejski? Ciekawy referat w I Komitecie BBWR

Dnia 15 bm. z inicjatywy Komitetu 1-go BBWR został wygłoszony referat dyskusyjny przez radcę Spikowskiego pt. „Samorząd miejski”.

W bardzo treściwym i jasno ujętym referacie, p. radca Spikowski scharakteryzował samorząd miejski za czasów zaborczych i obecnie. Ze słów referenta wynikało, że dawniej na terenie samorządu odbywały się różne rozgrywki natury społecznej, czy też politycznej, gdyż samorząd był jakoby walecznym ochronnym przed zachłannością rządów zaborczych. Dziś, tego rodzaju rozgrywki nie mogą już mieć miejsca, gdyż samo-

rząd jest niejako uzupełnieniem organów państwowych polskich.

Ze względu na różnorodność istniejących dawniej ustaw samorządowych, zaszła konieczność wprowadzenia nowej Ustawy Samorządowej regulującej całokształt zagadnień związanych z samorządem.

Dzisiejsza Ustawa Samorządowa uregulowała w sposób jednolity i jasny tak ważne zagadnienia, jak kadencję radnych, prawo czynne i bierne wyborcze, ilość radnych, zakres działania i ściśle rozgraniczenie pomiędzy kompetencjami rady miejskiej i magistratu i t. p. Celem zaś ułatwienia i uporządkowania obrad na radzie miejskiej, nowa Ustawa Samorządowa postanawia, że na radzie miejskiej obraduje się tylko nad temi sprawami, które poprzednio zostały przygotowane przez magistrat. Postanowienie takie, hamuje w znacznym stopniu demagogię, jaką niestety dawniej uprawiano na obradach, przez stawianie nierealnych wniosków, jedynie w celu uzyskania oklasków ze strony bezkrytycznego tłumu. Rzecz naturalna, że postanowienie to, zupełnie nie wyklucza zdrowej i przemyślanej inicjatywy członków rady, natomiast stawia ich wobec konieczności poprzedniego, gruntownego zaznajomienia się z meritum sprawy.

Ponieważ samorząd może pobierać pewne daniny państwowe, przeto zrozumiałem jest, że państwo musi mieć nadzór nad działalnością samorządu, co wyraża się głównie w zatwierdzaniu budżetu i wyboru prezydenta. Nowa Ustawa Samorządowa wprowadza nadto odpowiedzialność osobową za należyte sprawowanie czynności, co jest niezwykle ważnym i charakterystycznym dla sanowania stosunków samorządowych.

W dyskusji nad referatem p. radca Spikowski wyjaśnił, że chociaż nowa Ustawa Samorządowa nie ma jeszcze za sobą większej tradycji, to jednak już nawet obecnie dają się odczuć jej bardzo dodatnie skutki, chociażby tylko w załatwieniu preliminarza budżetowego w roku bież., który został uchwalony w sposób rzeczowy i w rekordowo (na dawne stosunki) — krótkim czasie.

W końcu zebrania zabrał głos prezes Komitetu p. mec. Syski, oświadczając, że z cyklu referatów dyskusyjnych zapowiadanych przez prezydium Komitetu, pozostały jeszcze do wygłoszenia dwa referaty, a mianowicie — dnia 25 bm. o godz. 20 referat pt. „Gdynia”, który zostanie wygłoszony w lokalu własnym Komitetu przy ul. Dworcowej 6 i dnia 1 marca br. o godz. 20 pt. „Wierzytiele rolnika” na sali „Pod Lwem”.

Ze względu na to, że poruszane tematy mogą interesować nie tylko członka Bloku, a również i ogół społeczeństwa, prezes Komitetu p. mec. Syski oznajmił, że sympatycy Bloku i goście, będą mile widziani na następnych referatach dyskusyjnych.

Nowy Zarząd Oddz. bydgoskiego Pracowników Gastronomiczno-Hotelowych

W odbytem w dniu 15 bm. dorocznym walnym zebraniu członków miejscowego Oddziału Związku Robotników Przemysłu Spożywczego w Polsce, Oddz. Pracowników Gastronomiczno - Hotelowych dokonano wyboru nowego Zarządu, który ukonstytuował się następująco pp.: Kazimierz Bogdański — prezes, Bronisław Kaniewski — zast. prezesa, Wiktor Goldamer — sekretarz, Franciszek Saganowski — zast. sekr., Wojciech Hildebrand — skarbnik, Andrzej Bogdański — inkasent. W skład komisji rewizyjnej weszli pp.: Stanisław Andrzejczak jako przewodniczący, oraz Jan Szulc i Stanisław Andrzejczak. Sąd koleżeński tworzą pp.: Wojciech Hildebrand (przewodniczący, Andrzej Bogdański (I ławnik), Jan Pitroch (II ławnik). Chorążym wybrano p. Leona Bączyńskiego, a kierownictwo biura powierzono p. Andrzejowi Bogdańskiemu.

14-letni chłopiec okradł skarbonki w kościele i kupował sobie cukierki

Podczas okradania skarbonki w kościele parafjalnym w Dobrczu pod Bydgoszczą ujęto przedwczoraj osobliwego złodzieja, którym okazał się 14-letni Zdzisław Kilichowski, syn jednego z mieszkańców wioski. Młodociany świętokradca przyznał się do trzykrotnego opróżnienia skarbonki oświadczając, iż pieniądze w sumie 75 gr. łącznie zużył na cukierki.

Istnieje podejrzenie, iż młodociany złodziej przynawszy się podczas przesłuchiwania do trzykrotnej kradzieży — posiadał tyle sprytu, by zataić istotną wysokość łupu.

To o czym się nie mówi

Sąd Okręgowy w Bydgoszczy skazał onegdaj w wyniku przeprowadzonej rozprawy głównej 21-letnią **Marję Jarosów z Łodzi**, powiatu wyrzyckiego na 2 lata więzienia za **dzieciobójstwo**. Niedoświadczona dziewczyna nie mając dość odwagi, by pokazać się rodzicom z nielegalnym dzieckiem — zaraz po porodzie niemowlę uśmierciła, a zwłoki jego zakopała w śniegu.

Uwzględniając okoliczności łagodzące, jak również dotychczasowa niekaralność skazanej — Sąd zawiesił jej warunkowo wyrok na okres 5 lat.

Bezpłatne audycje muzyczne popularyzują najlepiej sztukę muzyczną

Organizowane staraniem Sekcji Muzycznej Koła Pracowników Oświatowych bezpłatne audycje muzyczne zyskują sobie coraz większą popularność wzbudzając zwłaszcza wielkie i pożądane zainteresowanie wśród młodzieży pozaszkolnej. Radosny ten objaw potwierdziła i ostatnia bezpłatna audycja muzyczna, urządzona w południe ub. niedzieli w auli Państw. Gimnazjum Humanistycznego.

Przed częścią koncertową — okolicznościowo przemówienie wygłosił prezes Sekcji p. prof. Malecki. Na program poranku złożył się występ chóru śpiewackiego „Hasło”, który pod dyrekcją p. prof. Jaworskiego wykonał szereg popularnych pieśni ludowych Moniuszki, Maszyńskiego, Koniora i in. Popis chóru, znanego nam zresztą, jak i szerokiej publiczności bydgoskiej z licznych występów — spotkał się z uznaniem licznego audytorjum. Entuzjazm wprost wywołał fortepianowy koncert solowy p. prof. Edmunda Roesslera, który również wystąpił z popularnym repertuarem (Menuet Paderewskiego, „Legenda” i mazurki Chopina). Koncertant kilkakrotnie musiał bisować, gdyż oklaskom nie było końca. W dalszej części wystąpili pp. **Wujecówna**, która odśpiewała Nostkowskiego „O zimie” (tekst Konopnickiej), oraz tenor chóru kolejowego „Hasło

p. Fiugalski.

Całość audycji, umiejętnie skomponowana, piękna i popularna złożyła się na nader wartościowe słuchowisko. Jak się dowiadujemy — w miesiącu marcu Sekcja Muzyczna ma wystąpić z audycjami instrumentalnymi.

Przy okazji tej wspomnieć również wypada o przebrzmiałej już audycji popularnej, zorganizowanej w okresie minionych świąt Bożego Narodzenia staraniem Ogniska Metodycznego do nauki śpiewu, na czele którego stoi p. Kabaciński. Na audycję tę, specjalnie urządzoną dla młodzieży szkolnej złożył się koncert urządzony pod tytułem „Boże Narodzenie w poezji i pieśni”. Jako wykonawcy wystąpili wówczas: **chór „Echo”, p. Chmielarska z recytacjami, prof. Alfons Roessler**. Słuchowisko odbyło się w sali Strzelnicy przy obecności zgórą tysiąca młodzieży miejscowych szkół.

Bezpłatne audycje muzyczne Sekcji Muzycznej i Ogniska Metodycznego zyskują coraz większą popularność, to też organizatorom, jak i ich bezinteresownym wykonawcom, należy się szczerze uznanie. Praca ta ma tem węższe znaczenie, iż Ognisko kontynuuje swą działalność wśród młodzieży szkolnej, a Sekcja — pozaszkolnej.

Krwawy bój o... męzczyznę

Gdy Katarzyna, Gertruda i Stefania przestały być sobą...

Do czego doprowadzić może, a raczej już doprowadziła zazdrość pomiędzy kobietami okazało się podczas jednej z ostatnich rozpraw, jakie odbyły się przed Sądem Grodzkim w Bydgoszczy. Na ławie oskarżonych zasiadły: **34-letnia Katarzyna Burówna, 23-letnia Gertruda Czamańska i 32-letnia Stefania Grzelarczyk**. Wraz ze swą żoną na ławie oskarżonych zasiadł również **31-letni Czesław Czamański**, ponieważ jak się okazało — był on przyczyną, która kazała trzem niewiastom stoczyć z sobą zaciekłą bójkę. Jak przystało na szanujący się obiekt „nieporozumienia”, Czamański w rozegranej w jego obecności potyczce udziału nie wziął, to też Sąd Grodzki od winy i kary go uwolnił.

Załatwiwszy się w ten sposób z jednym przedstawicielem rodu męskiego w gronie oskarżonych — można przystąpić gładko do omówienia zatargu trzech niewiast. Było to dnia 1 czerwca ub. roku, na ul. Długiej. Zaczęło się od tego, że Czamańska oparta o ramię swego męża, zauważona została przez krocząca samotnie po przeciwległej stronie ulicy Burównę. Tu wyjaśnić należy, że Burówna zajmowała kiedyś miejsce przy boku pana Cz. jako narzeczona, co jednak nie przeszkodziło Czamańskiemu do zawarcia dożgonnego węzła małżeńskiego z pa-

nią Gertrudą. Na widok szczęśliwej rywalki, z wysoka spoglądającej na otoczenie — w Burównie zagrała krew potężną gamą wzburzenia. Jak automat prawie podesała do rywalki i bez pamięci, jak robot uruchomiona ręce, nogi i szczęki, które na wzór gromu z jasnego nieba spadły na Czamańską. Po chwili walka rozgorzała na dobre, gdyż w sukurs napadniętej pośpieszyła Stefania Grzelarczyk. Ponieważ mąż się w wypadku tym nie liczył — łatwo obliczyć, że Burówna pożałowała musiała nierozważnej ofensywy, na co zresztą miała trzy tygodnie czasu w szpitalu.

Trzy gracie z wielkim wdziękiem zapewniały sąd o swej niewinności, oświadczając zgodnie, że każda występowała jedynie w obronie własnej. By sprawdzić, która z podsądnych zasługuje na wiarę — przejrzało również karty karne Katarzyny, Stefani i Gertrudy. Moment ten miał — jak się okazało przy motywacji wyroku — przykre następstwa dla wszystkich trzech oskarżonych, gdyż uniemożliwił im skorzystanie z dobrodziejstwa ustawy o warunkom zawieszaniu kary. A, że warunkowo zawieszenie byłoby prawdziwym dobrodziejstwem dla Katarzyny, Gertrudy i Stefani — łatwo zrozumieć, jeśli się zwąży, że każda z nich otrzymała po pół roku więzienia.

Uczczenie pamięci wielkiego toruńczyka

Dorocznym zwyczajem dzień wczorajszy jako rocznica, a tym razem 462-ga urodzin Mikołaja Kopernika obchodzony był w Toruniu, jako rodzinnym jego mieście, nader uroczystie. Rozpoczęło ją o godz. 8 nabożeństwo odprawione przez ks. prof. Kałduńskiego w Bazylice Św. Jana, gdzie, jak wiemy, znajduje się kaplica z nagrobkiem wielkiego astronoma. Urodzony w pobliskim domu Nr. 17 przy ul. dziś noszącej jego imię, był w tym kościele późniejszy kanonik i do dziś tam duch jego mieszka. Wmurowaną w ścianę tej kamienicy pamiątkową tablicę ukwiecono na dzień wczorajszy i otoczono festonami z zieleni. Od zmierzchu przez kilka godzin przed pomnikiem u rogu ulic Szerokiej i Chełmińskiej a właściwie przed ratuszem na rynku płonęły dwa wysokie stożki gazowe, iluminując świetlaną postać tego, co za Jozuem „zatrzymał słońce“ a poruszył ziemię.

O godz. 20 i pół w sali posiedzeń Rady Miejskiej w ratuszu w obecności pana wojewody pomorskiego Kirtiklisa, starosty grodzkiego p. Skórewicza, przedstawicieli innych władz państwowych, samorządowych oraz świata intelektualnego m. Torunia odbyło się doroczne uroczyste **posiedzenie publiczne**.

Zagał je prezes Towarzystwa Naukowego w Toruniu ks. Alf. Mańkowski.

Praca młodzieży w organizacjach szkolnych

W dzisiejszej epoce, kiedy szkoła dąży przede wszystkim do wychowania młodego pokolenia na dobrych obywateli, zagadnienie organizacji młodzieżowych staje się szczególnie doniosłe, gdyż na ich terenie w dużej mierze odbywa się praca wychowawcza, samowychowawcza i uspołeczniająca!

Szerokie sfery rodziców zrzeszonych w Kołach Rodzicielskich oraz niezrzeszonych skorzysta zapewne z okazji zapoznania się z punktem widzenia szkoły i świata pedagogicznego na powyższy temat, który omówi p. dyr. Kaczor z Bydgoszczy na trzecim z kolei wykładzie pedagogicznym w piątek, dnia 22 bm. o godz. 20 w auli Gimnazjum im. Kopernika. — Wstęp bezpłatny.

Cierpice, pow. toruńskiego

Z. S. Dnia 8 lutego br. o godz. 6-tej wieczorem odbyło się zebranie Związku Strzeleckiego w świetlicy KPW. w Cierpicach przy udziale 20 członków. Zebranie zagał prezes ob. inż. Syski, poczem p. Rutynowski junior z Koziboru wygłosił referat zaznajamiając zebranych z reorganizacją dotychczasowych oddziałów Z. S. i przekształcenia ich na pododdziały, podlegające oddziałowi gminnemu pokrywającemu się z granicami przyszłych gmin zbiorowych. Stosownie do tego przystąpiono następnie do wyboru kierownictwa pododdziału tj. opiekuna i Komendanta.

Wiceprezes oddziału gminnego Podgórz ob. Wójt Rutynowski po przeprowadzeniu wyborów, wprowadził w urząd nowo wybranego opiekuna, którym wybranym został jednogłośnie zawiadowca odcinka Drogowego ob. Twardon, zaś komendantem ob. Jan Róg.

witając zebranych, poczem w zwięzłym stosunkowo referacie omówił znaczenie dla nauki całego świata wiekopomnego dzieła kopernikowego „O obrotach ciał niebieskich“. Następnie dłuższy wykład „Walka Torunia z pruskiemi tendencjami zaborczemi w latach 1772—1793“ wygłosił p. mgr. Stanisław Wałęga. Posiedzenie zakończyło sprawozdanie dyr. Zyg. Mocarskiego „Książnica Miejska im. Kopernika w r. 1934“.

Jury konkursu na speakerkę oraz 5 kandydatek, które przeszły przez drugie „sito“.

Zwycięstwo BBWR w pow. toruńskim

W poniedziałek, 18 b. m. odbyły się wybory do rad gminnych w trzech okręgach gminy zbiorowej Zelgno. W wyniku wyborów na ogólną ilość 12 mandatów B. B. W. R. uzyskał 11, a bezpartyjni 1 mandat.

Podkreślić należy, że gmina Zelgno była zawsze ośrodkiem działania znane-

go warchoła politycznego, Kruka.

W dniu 19 b. m. odbyły się wybory w gminie zbiorowej Turzno. I tu B. B. W. R. odniósł zupełne zwycięstwo, uzyskując 11 mandatów, na ogólną ilość 12. Jeden mandat zdobył sympatyk B. B. W. R.

Ojcowie miasta tanio żyją! Trochę smutku i wesela z sądu

Charakterystyczną sprawę rozpatrywał Sąd Okręgowy w Toruniu, przed którym stanął, a raczej zasiadł na ławie niejaki p. Władysław Maćkowski, oskarżony o obrazę urzędników Zarządu Miejskiego p. Oskara Jankowskiego i Wiktora Bąka.

Oskarżony do winy się przyznał, pamięta bowiem, że w podnieceniu wykrzykiwał coś **oczywiście niepoehlebnego** pod adresem tych panów, nie pamięta jednak ściśle, czy wołał „złodzieje korony polskiej“, co mu zarzucają, czy nie, bo zbyt był w owej chwili oburzony i wzburzony.

A co go tak wzburzyło?

Oto, że będąc od dłuższego czasu bezrobotnym ubiegał się wielokrotnie nadaremnie o dorazną pracę. Pewnego razu, a było

to w maju r. ub. powiedziano mu w Zarządzie Miasta, że na przeszkodzie w daniu mu zarobkowej pracy stoi okoliczność, — iż ma nietylko żonę, wprawdzie także bezrobotną, ale i córkę, która zarabia

„20 złotych miesięcznie“.

Ta więc suma miała wystarczyć na utrzymanie trojga ludzi przez miesiąc! Nie dano mu możności dorobienia kilkudziesięciu, choćby kilkunastu złotych dodatkowo. Podobno takie są przepisy, które trzeba szanować! Szanować albo zmieniać.

Opierając się na tem „szanować“ sąd skazał Maćkowskiego za obrazę urzędników w służbie na 6 miesięcy więzienia, lecz uwzględniając to „zmienić“ zawiesił mu wykonanie kary na 2 lata.

M. G. EBERHARDT.

OFIARA CHIRURGA

POWIEŚĆ SENSACYJNA

— Kiedyście usłyszeli o zabójstwie?
— Zaraz, jak tylko zabrali ciało. Właśnie szedłem do swego pokoju w suterenach. Inni posługacze już o tem wiedzieli, a na gorze pielęgniarki latały jak oszalone. Nikt nie wiedział, co się właściwie stało. Tyle tylko, że dr. Harrigan umarł i że pan dr. Kunce kazał telefonistce zadzwonić na policję. Więcśmy się domyślili, że go ktoś zamordował.

— Czy, po odejściu ludzi z ciałem, zamknęliście na klucz drzwi w sali ambulansewej na ulicę?
— Zamknąłem.

— Nie spotkaliście nikogo w suterenach — na korytarzu — w sali ambulansewej...?
— Ani żywej duszy — odparł tonem żalu Teuber.

Byłam pewna, że mu to było nie na rękę.

— Nie słyszeliście niczego podejrzanego?
— Nie.

— A może się ktoś wyslizgnął drzwia-

mi, wtedy, kiedyście nie patrzyli?
— Napewno nie.

— Czy zaraz po przybyciu tutaj przeszkodził pan szpital i obstawił wyjścia?
— zwrócił się prokurator do sierżanta Lamba.

— Natychmiast. Byliśmy na miejscu najwyżej w siedem minut po telefonie. Może nawet w pięć.

— Pani zatelefonowała po dra Kunce'a o dwunastej trzydzieści dwa? — zapytał znów prokurator, wykręcając się szybko w moją stronę.

— Tak zeznała telefonistka.

— A pani co o tem mówi?
— Cóż ja mogę mówić — odparłam wyniośle. — Pan prokurator rozumie, że w takiej chwili nie patrzyłam na zegarek.

— A pan — do dra Kunce'a — jak prędko znalazł się pan na gorze i zatelefonował po policję?
— Od chwili, gdy mnie zaalarmowano przez telefon, do chwili gdy znalazłem się na drugim piętrze, upłynęły może trzy minuty. Obejrzałem szybko

ciało i poleciłem telefonistce dać znać policji i zaalarmować członków zarządu szpitalnego.

— Do nas zadzwonili ze szpitala o dwunastej czterdzieści, jeżeli o to panu prokuratorowi idzie — rzekł sierżant ponuro, lecz z szacunkiem.

— Tymczasem wyście wydali na dole ciało murzyna ludziom z zakładu pogrzebowego?

— Chyba — odrzekł z wahaniem Teuber, jakby niepewny, co powinien powiedzieć.

— A więc policja była na miejscu o dwunastej czterdzieści pięć. Owszem, prędko, ale — tu prokurator rozparł się w fotelu i zaciągnął szybko dymem z cygara — ale szkoda, że nie prędzej. Ludzie z zakładu pogrzebowego mieli czas odjechać, a morderca dra Harrigana — zemknąć. Jasna rzecz, że to nie był Piotr Melady. Faktycznie — ciągnął powoli — nie uważam, żebyście panowie dokazali czegoś konkretnego. Znaleźliśmy Melady'ego, który, jak wykazała autopsja, umarł naturalną śmiercią. Wykryjemy też prawdopodobnie, dla czego zamieniono ciało. Pomimo wszystko jednak tajemnica zabójstwa doktora Harrigana nie wyjaśniła się ani trochę. — Zwrócił się znów do Teubera tak ostro, jakby go chciał zaskoczyć: — Jak

stacji toruńskiej. Postanowiono więc zaangażować nową siłę i to tym razem „płci“ żeńskiej. Dla radjosłuchaczek będzie p. Busiakiewicz, a dla słuchaczy „płci brzydkiej“ będzie nowa speakerka.

W celu znalezienia kandydatki, która najlepiej odpowiadała warunkom wymaganym od speakerki, kierownictwo radiostacji toruńskiej rozpisало specjalny konkurs, do którego zgłosiło się 30 osób z całego Pomorza, a kilka na wet z terenu województwa poznańskiego.

Egzamin konkursowy odbył się wczoraj w Toruniu w budynku Rozgłośni Pomorskiej między godz. 10 a 14. Przed sądem konkursowym, złożonym z pp. dyr. Brackiej, dyr. Mocarskiego Henryka Comte'a z Warszawy, dyr. Nowakowskiego i inż. Anatola Lewickiego stanęło 25 kandydatek. Pięć pań nie zgłosiło się do egzaminu.

Egzamin składał się z trzech części. Pierwsza polegała na próbie czystości głosu, mowy i dykcji. Poszczególne kandydatki odczytywały komunikaty informacyjne, np. komunikat meteorologiczny. Z próby tej zwycięsko wyszło tylko 11 kandydatek, pozostałe 14 zostały „wyeliminowane“.

W drugiej próbie kandydatki na speakerkę odczytywały komunikaty muzyczne, teksty prasowe, literackie, oraz teksty w języku niemieckim i francuskim. Tę część egzaminu z 11-tu poprzednich, ukończyło zadowalająco już tylko 5 kandydatek.

W ostatniej części egzaminu, w której każdą z 5 pozostałych kandydatek poddano próbie orientacji i kazano przeczytać raz jeszcze kilka tekstów literackich oraz w języku niemieckim, francuskim i angielskim — „walka“ pomiędzy uczestniczkami konkursu była zacięta.

Dowodzi o tem najlepiej decyzja jury konkursowego, które postanowiło pozostawić ostatni głos dyrekcji Radja Polskiego w Warszawie. W tym celu sąd konkursowy z pośród 5 ostatnich kandydatek wybrał 4, i dokładne wyniki z ich egzaminu przesał do Warszawy, skąd przypuszczalnie jeszcze w bieżącym tygodniu nadejdzie ostateczna odpowiedź.

Nazwiska 4 kandydatek na speakerkę nie są znane, gdyż wszystkie uczestniczki konkursu zostały „ponumerowane“, ich nazwiska kryją koperty starannie zalakowane, które „spoczywają“ w biurku kierownika Rozgłośni Pomorskiej. Udało się nam tylko podsłuchać, że między 4 ostatecznymi kandydatkami są dwie torunianki.

Z Teatru Ziemi Pomorskiej

„Człowiek, który nie pije“ Wincentego Rapackiego powtórzony będzie w piątek.

„Zwyciężyłem krzyż“ ukaże się jeszcze raz jeden w niedzielę popołudniu po cenach znizowanych.

długo zostawiliście ciało samo w sali ambulansewej?

— Ja... nie... nie... nie! — zakrzyczał z przerażeniem Teuber. — Nie zostawiłem... nie... nie... nie! — Zaczął się dusić i dostał znów ataku bardzo gwałtownego i wcale nie udanego. Ale ja odczułam nieomylnie, że skłamał.

— Słuchaj, młody człowieku — wyrwałam się, ignorując zdumione spojrzenie prokuratora i innych — daj spokój wykrętom i zrozum, jeżeli masz choć trochę oleju w głowie, że lepiej dla ciebie, jeżeli naprawdę zostawiłeś murzyna na chwilę w trupiarni, czy w korytarzu a sam wyszedłeś. Radzę ci powiedzieć prawdę. Pan doktor Kunce nie zwolni cię z takiego powodu i wyjdzie ci to wogóle na dobre.

Ale on trwał przy swoim z dziwnym, histerycznym uporem, właściwym matolkom i cherlakom i tak wszystkich zmęczył, że odprawiono go z ostrzeżeniem, żeby się nie wydalal ze szpitala.

To nie znaczy, żeby mu się to mogło udać — zauważył sierżant i zwróciwszy się do mnie, rzekł dość uprzejmie: — Pani chciałibyśmy zadać kilka pytań.

(Ciąg dalszy nastąpi.)

Z całego kraju

8-PIĘTROWY GMACH K. K. O. W CHORZOWIE.

W Chorzowie uchwalono wybudować nowy gmach miejski K. K. O. przy ul. Wolności, kosztem 1 miliona zł. Według przewidywań, gmach ten posiadać będzie 8 pięter i będzie jedną z najładniejszych budowli na terenie Chorzowa. Prace rozpoczną się z wiosną.

OCHRONA PRACOWNIKÓW PRZEZ WŁADZE ADMINISTRACYJNE.

W ciągu roku ubiegłego powiatowe władze administracji ogólnej ukarały grzywnami i aresztem bezwzględny ogółem 2.075 osób, za nieprzestrzeganie przepisów, zawartych w art. 58 i 59 prawa o wykroczeniach, nakładających pracodawcom obowiązek ubezpieczenia opłat w Ubezpieczalniach Społecznych, oraz wypłacania należnego wynagrodzenia pracownikom.

Spśród tych osób ukarano 435 za złośliwe i lekkomyślne wstrzymywanie należnych wypłat pracownikom i 640 osób za niewpłacenie składek ubezpieczeniowych. 58 osób ukarano bezwzględny aresztem powyżej jednego miesiąca, 24 osoby aresztem nieprzekraczającym miesiąca, oraz 1361 osób ukarano grzywnami.

PREZYDENT WARNY W WARSZAWIE.

Obecnie przebywa w Warszawie prezydent m. Warny p. Gerczo - Gerczow. Prezydent Warny przybył do Warszawy dla zbadania możliwości wzmocnienia ruchu turystycznego z Polski do czarnomorskich portów bułgarskich i pozostanie w Warszawie, przypuszczalnie do końca tygodnia.

UTWORZENIE ODDZIAŁU LIGI DROGOWEJ W RADOMIU.

Z inicjatywy oddziału radomskiego Związku Techników odbyło się dnia 16-go bm. w Radomiu otwarcie Oddziału Ligi Drogowej, przy licznych udziałach władz i społeczeństwa.

Prezesem radomskiego oddziału Ligi Drogowej wybrany został dyrektor lasów państwowych p. J. Dunin - Markiewicz, wiceprezesem — dyrektor okręgu kolei państwowych inż. W. Rogiński, skarbnikiem komendant Związku Rezerwistów p. Sopoćko, a sekretarzem p. Gorbarczyk ze Związku Techników.

LODY RUSZYŁY NA ŚRODKOWEJ WIŚLE.

Na Czarnej Nidzie stan wody wynosi 3,60 m. ponad normalny poziom.

W nocy na 18 bm. na rzece Świślinie powiatu opatowskiego ruszyły lody, które uszkodziły stawidła przy fabryce tektury „Witulin”, wyrządzając szkodę do 1000 zł. Zerwany został również most na tej rzece, będący własnością prywatną. W powiecie piń-

czowskim wylała rzeka Nidzica, zalewając tor kolejki wąskotorowej. Ruch pociągów na trasie tej kolejki wstrzymany. Woda stopniowo opada. Prawdopodobnie w dniu dzisiejszym komunikacja zostanie przywrócona.

Oprócz tego woda wdarła się do 7 domów na przedmieściu Skalbierza. 19-go rano lody na Wiśle pod Nowym Korczynem ruszyły. Stan wody wynosił 2,60 m. ponad poziom normalny, jednak woda z koryta nie wyszła. Pod Szczucinem lód narazie stoi.

Istnieje możliwość utworzenia się zatoru. Na miejsce wyjechali przedstawiciele władz administracyjnych, celem wydania zarządzeń.

W pow. kieleckim na rzece Czarnej Nidzie stan wody wynosił około północy 3,60 m. ponad poziom normalny. Nad ranem woda zaczęła powoli opadać. W nocy w kieleckim znacznie obniżyła się temperatura, skutkiem czego śnieg przestał tajać i groźba powodzi minęła. Woda wszędzie zaczęła powoli opadać.

Dom Chopina w Żelaznej Woli

Odbudowana oficyna dworu Skarbków w Żelaznej Woli pow. Sochaczewskiego, gdzie 22 lutego 1810 r. urodził się Fryderyk Chopin.

Muzyka polska w radiofonjach zagranicznych

— Karol Szymanowski występował dwukrotnie w Radjo Londyńskim (London-Regional), oraz w radjo berlińskim.

— Radjo lipskie nadało w listopadzie audycję poświęconą muzyce polskiej.

— Brukselskie radjo zorganizowało w listopadzie wieczór muzyki polskiej pod dyktando Franz Andre'go.

— Polskie Radjo rozesało do rozgłośni zagranicznych komplety polskich płyt gramofonowych. Z płyt tych skorzystało już Ra-

djo angielskie (British Broadcasting Corporation), nadając w listopadzie koncert muzyki polskiej.

— W Radjo luksemburskim odbyło się pierwsze wykonanie utworu kompozytora Feliksa R. Łabuńskiego p. t. „Ptaki”, na głos solowy z tow. orkiestry. Partję solową odśpiewała Marja Modrakowska.

— W Radjo praskim odbył się koncert poświęcony utworom L. Różyckiego z udziałem kompozytora.

Tylko do 25 b. m.

przyjmują listowi przedpłatę na miesiąc marzec.

Programy radiowe

Czwartek, 21 lutego

ROZGŁOSNIA WARSZAWSKA.

6,45 Pieśń „Kiedy ranne wstają zorze”. 6,48, 7,07. 7,25 Muzyka z płyt. 6,52 Gimnastyka. 7,35 Dziennik poranny. 7,35 Chwilka pań domu. 7,40 Zapowiedź programu. 7,50 Koncert reklamowy. 11,57 Sygnał czasu z Warsz. Obserw. Astr. 12,00 Hejnał z Krakowa. 12,03 Wiadom. meteorol. 12,05 Codz. Przegl. Prasy Polskiej. 12,10 „Tam szum Prutu, Czeremosz...” — pogadanka o Huculszczyźnie w opr. H. Ładosza z piosenkami i muzyką. 12,30 Poranek szkolny ze Lwowa. 13,00 Dziennik połudn. 13,05 Z rynku pracy. 13,10 D. c. poranku szkolnego ze Lwowa. 13,30 Wiadomości o eksp. polskim. 13,35 Przegląd giełdowy. 13,45 Muzyka salonowa w wyk. Oktetu Squire'a. Ork. Raymonda z udziałem solistów (płyty). 16,15 Lekcja jęz. franc. — L. Rognulgn. 17,00 Teatr Wyobraźni nadaje słuchowisko oryginalne T. Sygietyńskiego i St. Belskiego. P. t. „Życie Chopina”. 18,00 „Skrzynka pocztowa” — odpow. dr. M. Stępowski. 18,10 Pogadanka rolnicza. 18,25—18,45 Trio St. Rymowicza. 18,45 „Co czytacie” — szkic liter. wygłosi p. R. Zrebowicz. 19,00 Koncert z cyklu „Sonaty L. v. Beethovena” w wyk. W. Łabuńskiego. W programie Sonata E-dur op. 101. 19,20 Pogadanka aktualna. 19,30 „Barkarole” (płyty). 19,45 Program na dz. nast. 19,50 Wiadomości sportowe. 20,00 Amerykański Kwartet kobiecy i Kwintet salonowy Golda. 20,45 Dziennik wiecz. 20,55 „Jak pracujemy w Polsce”. 21,00 „Egzotyca pod dróż” — audycja muz. w wyk. ork. P. R. pod dyr. St. Nawrota. 21,45 Odczyt z Krakowa. 22,00 Koncert reklamowy. 22,15 Muzyka taneczna. 22,45 Rozmowa z angielskimi słuchaczami — poprow. p. T. Ordon. 23,00 Wiadom. meteor. dla komunik. lotniczej. 23,05 D. c. muzyka tan.

ROZGŁOSNIA TORUNSKA.

15,40 Sygnał oraz zapowiedź programu. 15,45 Drobne utwory skrzypcowe (płyty). 16,10 Muzyka lekka (płyty). 16,45—18,00 Transmisja z Warszawy. 18,00 Piosenki w wyk. L. Szczepańskiej (płyty). 18,10 „Uwagi na czasie” wygłosi M. Szczepki. 18,25 do 19,30 Transmisja z Warszawy. 19,30 Muzyka popularna (płyty). 19,45 Program na dz. nast. 19,50 Transmisja z Warszawy. 19,56 Wiadom. sportowe z Pomorza. 20,00—22,00 Transmisja z Warszawy i Krakowa. 22,00 Koncert reklamowy. 22,15—23,30 Tr. z Warszawy.

ZAGRANICA.

17,20 Praga. Koncert Chopinowski. 17,50 Kolonia. Utwory Heusera. 18,00 Sztuttgart. Solo na lutni. 18,30 Wrocław. „Jak powstała Polska”. 18,30 Moskwa (WCSPS). Koncert symfoniczny. 19,00 Wrocław. Operetki, walec i przeboje. 19,30 Praga. „Dalbor” — opera Smetany. 19,30 Bratysława. „Kuma śmierd”, opera Karela. 19,35 Kłobucko. Utwory Chopina. 19,50 Lipsk. Koncert z udziałem Gaspara Cassado. 20,10 Kopenhaga. Koncert symf. z udziałem Artura Rubinsteina. 20,10 Frankfurt. Występ pianisty A. Hoehna. 21,00 Medjolan. „Adriana Lecouvreur”. 21,00 Frankfurt. Muzyka operowa. 21,25 Koenigs-wust. Preludja Chopina. 21,30 Strasburg. Godzina Mozarta. 22,20 Luksemburg. Koncert Chopinowski. 23,00 Hamburg. Utwory Haydna. 24,00 Frankfurt. Koncert nocny. 24,44 Regional. Muzyka tan.

400-TYSIĘCZNY ABONENT „POLSKIEGO RADJA”. — LOS WYRÓZNIŁ SIĘDLCE.

W dniu 15 lutego rb. nastąpiło wylosowanie 400-tysięcznego radiosłuchacza polskiego, z pośród napływających listnic zgłoszeń nowych abonentów radiowych.

Cyfrę 400 tysięcy zarejestrowała statystyka Agencji Radiofonicznej już w pierwszych dniach lutego.

Zdobywcą pięknej nagrody „Polskiego Radja” w formie superheterodyny „Olympic”, produkowanej przez Państwowe Zakłady Tele- i Radiotechniczne wartości 750 zł, został „abonent Nr. 400.000”, jak można go teraz słusznie nazywać, p. Czesław Wadecki, kierownik Szkoły Powszechnej Nr. 4 w Siedlcach.

Poza tem jednak, taśmy, na których rejestrowani są świeżo zgłoszeni abonenci, wskazały nazwiska abonentów Nr. 399.999 i Nr. 400.001. Pierwszym z nich jest p. Władysław Piasny, tkacz, zamieszkały w Rudzie Pabjanickiej, drugim zaś, wachmistrz 10 pułku ułanów, p. Franciszek Backiel, z Białegostoku.

U w a g a! Kawa teraz staniała.

Kawa palona we wszystkich gatunkach i cenach, odpowiadająca każdemu smakowi — codziennie świeżo palona
1/4 funta: 50 gr., 60 gr., 75 gr., 90 gr., 95 gr., 1.15 zł., 1.20 zł., 1.35 zł., 1.50 zł., 1.80 zł.

Chorzy na serce i nerwy
piją Templina kawę wolną od kofeiny
1/4 funta 1,25 zł.

Toruńska Palarnia Kawy
Richard Templin

Szeroka 32

Telef. 1536.

IV. N. 9/32.

UCHWAŁA.

W sprawie postępowania upadłościowego nad majątkiem firmy Bydgoska Fabryka Maszyn, Hermann Löhnert Sp. Akc. w Bydgoszczy zatwierdza się wybór inż. Michała Czernskiego na stanowisko zarządcy masy upadłościowej, dokonany przez zgromadzenie wierzycieli w dniu 30 stycznia 1935. Bydgoszcz, dnia 9 lutego 1935.

Sąd Grodzki.

Zlecenie Nr. 227/8.

Ucznia Kupieckiego

poszukuje natychmiast znana fabr. chem. w Gdańsku. Kandydaci, synowie znacznych rodziców, z dokładną znajomością języka niemieckiego i polskiego mają pierwszeństwo.

Oferty z życiorysem i świadectwami przyjmuje Adm. „Gazety Gdańskiej”, Gdańsk, Rynek Kaszubski 21, pod nr. 1235.

1470

Ważne dla urzędów i przedsiębiorstw prywatnych.

Praktyczne tabele wynagrodzenia tygodniowego dla pracowników fizycznych.

W tabeli tej są wszystkie dane, dotyczące wynagrodzenia od 15 gr. do 150 gr. na godzinę, oraz za czas od 1 do 50 godzin z uwzględnieniem 1/4, 1/2 i 3/4 godzin.

Równocześnie obliczone są wynagrodzenia tygodniowe od 7,10 do zł. 75,— z uwzględnieniem ustawowych potrąceń, dalej zarobek tygodniowy do opodatkowania z wykazaniem procentu potrącenia oraz z dodatkiem kryzysowym, oraz zarobek tygodniowy w stosunku rocznym do przedziału 10 wykazu potrąceń na państwowy podatek dochodowy od uposażenia służbowych itd.

Całość ujęta jest w jednej książce, opracowanej przez P. Wysockiego, Tczew. 1475

Udzielam

porad prawnych, załatwiam sprawy sądowe, administracyjne, mieszkaniowe, rozwodowe. Adamski, doradca prawny. Toruń, Sukienicza 4. 7596

3-pokojowe

mieszkanie z pokojem dla służącej i łazienką do wynajęcia od 1 marca. Wiadomość w Admin. „Dnia Pomorskiego” Toruń, pod nr. 1462.

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Pocztowego w

Zamawiam niniejszym abonament *) na „DZIEN POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEN GRUDZIĄDZKI”, „DZIEN BYDGOSKI”, „DZIEN TCZEWSKI”, na miesiąc marzec 1935 r. i proszę należność zł. 2.89 pobrać przez listowego.

Imię i nazwisko

Miejscowość

Poczta

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty zł. 2.89 tytułem prenumeraty *) „DZIEN POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEN GRUDZIĄDZKI”, „DZIEN BYDGOSKI”, „DZIEN TCZEWSKI” za mies. marzec 1935 r. potwierdzam.

dnia

*) Niestosowane przekreślić.

KWIT ABONAMENTOWY.

Do

Urzędu Pocztowego w

Zamawiam niniejszym abonament *) na „DZIEN POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEN GRUDZIĄDZKI”, „DZIEN BYDGOSKI”, „DZIEN TCZEWSKI”, na mies. marzec 1935 r. i proszę należność — zł. 2.89 pobrać przez listowego

Imię i nazwisko

Miejscowość

Poczta

KWIT POCZTOWY

Odbiór kwoty zł. 2.89 tytułem prenumeraty *) „DZIEN POMORSKI”, „GAZETA MORSKA”, „DZIEN GRUDZIĄDZKI”, „DZIEN BYDGOSKI”, „DZIEN TCZEWSKI” za mies. marzec 1935 r. potwierdzam.

dnia

*) Niestosowane przekreślić.

